

Delårsrapport med prognos 2 2022

Programnämnd social välfärd

Beslutad av Programnämnd social välfärd, den 29 september 2022

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Programdirektörens bedömning och analys	4
2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens prognos.....	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	4
2.3 Förväntad utveckling	5
3. Sammanfattande iakttagelser.....	6
4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål. ...	9
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	10
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	14
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	17
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	24
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	26
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	28
5. Programnämnd social välfärds resurser Analysunderlag – ekonomi.	33
5.3 Programnämndens resurser	35
5.2 Effektiviseringar.....	35
5.3 Programnämndens egen verksamhet	35
5.4 Driftsnämndernas ekonomiska resultat	41
5.4 Investeringar	44
6. Fem år i sammandrag.....	45

1. Förslag till beslut

Delårsrapport med prognos 2 syftar till att redovisa det ekonomiska resultatet efter årets åtta första månader samt ge en andra prognos för helåret. Den andra prognosen för helåret visar på ett underskott motsvarande – 51,9 mnkr för programområdet vilket motsvarar 1 procent avvikelse mot budget. Resultatet för prognos 2 är en förbättring med 15,3 mnkr i jämförelse med första prognosen men en försämring mot bokslutet 2021 med 49,9 mnkr.

Det ekonomiska läget inom programområdet är fortsatt ansträngt och samtliga nämnder behöver arbeta med effektiviseringar för att förbättra den ekonomiska situationen. En budget i balans inför 2023 är också viktigt utifrån den kommande organisationsförändringen så att de nya nämnderna inte ska behöva gå in i nya uppdrag med underskott.

Den prognostiserade demografiska förändringen för Örebro kommun visar en större förändring framför allt bland äldre åldersgrupperna. Antalet 65 - 79 år kommer vara nästan oförändrade fram till 2030 men den äldre gruppen 80+ år tros öka kraftigt. Från ungefär 7 800 personer år 2022 till 8 800 personer 2024 och drygt 11 000 personer år 2031. Då gruppen 80 år och äldre är den grupp som behöver mest vård och omsorg kommer efterfrågan på kommunens verksamheter att öka under prognosperioden. Det är fortsatt lång kö till vård- och omsorgsboendena och i augusti fanns 136 personer som väntar på vård- och omsorgsboende och till korttidsvård fanns 23 personer i kö.

Behovet av nya platser i grupp- och servicebostäder är fortfarande omfattande. Trots att många ärenden kunnat verkställas finns alljämt en kö på 36 personer. För den kommande fyraårsperioden behöver det byggas minst tre grupp- eller servicebostäder per år. Detta för att hantera den befintliga kön av personer som har beviljats biståndsbeslut enligt LSS. Utöver att bygga boenden behöver ett arbete även ske med att hitta andra lösningar på att möta behovet, som exempelvis att se över möjligheterna att utöka befintliga grupp- och servicebostäder som idag är mindre än vad de behöver vara.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Programnämnd social välfärd

1. Programnämnd social välfärd fastställer Delårsrapport med prognos 2 för 2022.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.
3. Nämnder som prognostiserar underskott ges i uppdrag att fortsätta arbete för en budget i balans.
4. Programnämnd social välfärd finansierar tillfälliga kvalitetshöjande insatser, motsvarande 1,1 mnkr på vård- och omsorgsboendet Berggården inom Vårdboendenämnden.
5. Programdirektören får i uppdrag att fortsätta följa den ekonomiska utvecklingen för Programnämndens egen ekonomi och för programområdet.

2. Programdirektörens bedömning och analys

2.1 Programdirektörens analys av verksamhetens prognos

Prognos 2 för programområdet visar på ett underskott om 51 mnkr för 2022. Det är en förbättring jämfört med Prognos 1, men fortsatt en stor försämring jämfört med utfallet för föregående år.

Samtliga driftsnämnder prognostiserar också underskott, vilket är oroande då det visar att nämnderna inte kan bedriva verksamheten inom tilldelade budgetramar. En möjlig orsak till det är att det inte beslutades om några generella effektiviseringskrav inför 2022. Driftsnämnderna har dock fortsatt behov av att ta fram och besluta om effektiviseringsåtgärder för att kunna uppnå en ekonomi i balans.

Programnämnden prognostiserar ett överskott om 44,8 mnkr. Det prognostiserade överskottet är dock ca 26 mnkr lägre än utfallet för 2021. En anledning till denna minskning är att inga effektiviseringar beslutats för 2022 samtidigt som budget från köpkraften omfördelats i samband med Programplanen för 2022.

Det ekonomiska läget inom programområdet är således fortsatt ansträngt och indikerar att programområdet kommer att gå in i 2023 med ett underskott. Detta är olyckligt inte bara ur perspektivet att budget ska vara i balans, utan också utifrån att det innebär att nämnderna i den nya nämndorganisationen kommer att gå in i sina nya uppdrag med budgetunderskott och behov av effektiviseringar inom både egenregiverksamhet och utbudet av sociala välfärdstjänster. I den nya nämndorganisationen finns heller ingen programnämnd som kan omfördela resurser inom det sociala välfärdsområdet. Det innebär att det blir än viktigare att kostnadsökningar kompenseras på ett likartat sätt för att inte "dolda" effektiviseringar ska drabba vissa nämnder kommande år.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

- Covid-19. Att restriktionerna tagits bort innebär inte att viruset slutar påverka verksamheterna. Det finns fortsatt smitta och kostnaderna för hygien- och skyddsutrustning är höga och påverkar det ekonomiska utfallet negativt.
- Vård- och omsorgsboendet Berggården togs över i kommunal drift den 16 maj efter att avtalet med Humana hävts efter en längre utredning. Boendet har 36 platser.
- För att möta behovet av vård- och omsorgsboende har två nya boenden öppnats under året. Kornellen med 80 platser samt Västerpark, vars öppnande försenats, som har 80 platser och där 20 började tas i drift i september. Öppnandet av Västerpark kommer minska kön till vård- och omsorgsboende. Den sista augusti stod 136 personer i kö.
- Avtalen för programrådets stora verksamhetssystem löper ut 2023. Ett projekt pågår med det mycket omfattande arbetet med att upphandla ett nytt IT-stöd. Upphandlingen kommer att lyftas för beslut i Programnämnden i oktober.

- Programnämnden har under året beslutat om ny ersättningsmodell avseende servicetjänster. Ersättning har tidigare betalats ut för utförd tid men har från och med 1 september ändrats till att ske i nivåer på liknande sätt som ersättningsmodellen för omvårdnad som infördes i november 2020.
- Utifrån tidigare beslut om ny nämndorganisation beslutades under maj månad om att inrätta en socialförvaltning för hela det sociala välfärdsområdet från 1 januari 2023. Ett omfattande arbete pågår inom programområdet för att verkställa beslutet. Detta innebär bland annat att Förvaltningen för sociala insatser (FSI) delas i två delar, som det såg ut innan 2019, samt att myndighetsutövningen förs från Kommunstyrelseförvaltningen till den nya socialförvaltningen.

2.3 Förväntad utveckling

Vid sidan av en ansträngd ekonomi är bemanningssituationen svår, både avseende sommaren och generellt, då det är svårt att rekrytera exempelvis sjuksköterskor, arbetsterapeuter och undersköterskor. Detta märks tydligt avseende svårigheterna att bemanna nya verksamheter (Kornellen och Västerpark). Programområdet har här en stor utmaning i att bli en attraktivare arbetsgivare för att klara bemanningssituationen. Utifrån den demografiska utvecklingen kommande år med ökat antal äldre, samtidigt som de i arbetsför ålder inte ökar i samma takt, innebär att nya arbetssätt behöver införas för att arbetskraften ska kunna räckas till – en sådan förändring är en ökad digitalisering av verksamheterna.

Med start från 2023 kommer därför ett omfattande arbete göras för att digitalisera ”nya” socialförvaltningen. Detta gäller både avseende att automatisera interna processer samt att öka utbudet av digitala tjänster för kommuninvånarna. Det kommer också att lyftas beslutsunderlag till kommande nämnder exempelvis avseende automatiserade biståndsbeslut – vilket är möjligt sedan 1 juli 2022 genom ändring i Kommunallagen.

Programområdet har stora behov av nya lokaler. Detta gäller främst lokaler för daglig verksamhet, grupp- och servicebostäder inom funktionsstödsområdet som det planeras för tre stycken per år samt vård- och omsorgboenden där det behövs ett ytterligare boende ungefär vartannat år. Inför 2023 kommer lokalförsörjningsprocessen att förändras i kommunen och ett större ansvar kommer att läggas på nämnderna och förvaltningarna. Att förbättra lokalförsörjningen under kommande år kommer tillsammans med ökad digitalisering och personalförsörjning att vara prioriterade områden för ”nya” socialförvaltningen.

Inom kommunen tas en ny resursbedömningsmodell fram som underlag för budgetfördelning. I denna modell jämförs Örebros kostnader med andra kommuners kostnader. Ser man till nettokostnadsavvikelsen för hela programområdet så har den näst intill halverats mellan 2019–2021, från 315 till 166 mnkr, varav den absoluta merparten av förbättringen finns inom vård och omsorg! Det som dock kan ses utifrån nettokostnadsavvikelsen är att även om programområdet skulle ha en budget i balans så skulle verksamheterna kosta mer än statistisk förväntat. Det vill säga att kommunen nu prioriterar de sociala verksamheterna ekonomiskt/budgetmässigt. Det motsatta gäller för skolområdet där för-, grund- och gymnasieskolan har en nettokostnadsavvikelse om minus 98 mnkr för 2021. Detta är viktigt att beakta inför kommande års budgetarbete i kommunen.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste positiva iakttagelserna och förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<p>LoV-avtalen med Programnämndens utförare har nu ett tydligare medborgar- och behovsorienterat perspektiv.</p> <p>Under året har det genomförts ett samlat arbete tillsammans med Region Örebro län för att se över regionens och länets kommuners behov av kompetensutveckling, tillgång till kompetensutvecklingsinsatser och intresse för samverkan mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner inom vård- och omsorgsområdet. Utredningen, med rekommendationer och plan för fortsatt arbete inom området är färdig och beräknas fastställas hösten 2022.</p>	-
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	<p>Medicinskt ansvariga är en viktig stödfunktion inom samtliga samverkansdelar för att säkerställa kvaliteten inom uppdrag som rör hälso- och sjukvård.</p> <p>Programnämnden har även rekviderat statliga medel för det pågående äldreomsorgslyftet med syftet att höja kompetensen inom vård och omsorg om äldre hos såväl personal som första linjens chefer. Äldreomsorgslyftet ska stärka kompetensen inom vård och omsorg</p>	<p>Vård- och omsorgsförvaltningen och Förvaltningen för sociala insatser behöver hitta en gemensam process för korttids- och sommarbemanning. Förvaltningarna har samma rekryteringsgrund och behöver med gemensam kraft axla utmaningar och kompetensförsörja verksamheterna. Bemanningsprocessen ska bli gemensam och utgå från samma principer. Det ska vara</p>

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
	genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid för att stärka kompetensen hos dem.	möjligt som medarbetare att arbeta i flera verksamheter om så önskas.
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<p>Programnämnden har skapat ekonomiska förutsättningar för att möjliggöra en ökad personalbemanning inom vård- och omsorgsboenden.</p> <p>I juni fattade Socialstyrelsen beslut om att bevilja Örebro kommun ett av de två prestationsbaserade statsbidrag då Örebro kommun uppvisade en redan god sjuksköterskebemanning på särskilt boende inom vård och omsorg. Statsbidraget motsvarar 15,5 mnkr och kommer att finansiera bland annat ökad bemanning på Tullhuset och en kvalitetsutvecklare inom hälso- och sjukvård med sjuksköterskekompetens.</p>	Välfärdsteknik och digitalisering blir viktiga för att lösa denna utmaning, både för att dämpa kostnadsutvecklingen, men i än högre grad öka tryggheten och livskvaliteten för äldre och för de med en funktionsnedsättning genom möjligheten att kunna leverera en individanpassad och jämlik omsorg.
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	Lokalförsörjningsplaneringen inom programområdet bedrivs långsiktigt och inkluderar kommunens befolkningsprognoser i planen för framtida byggnationer. Lokalernas geografiska placering och utformning skapar förutsättningar för trygga och säkra boenden för personer med särskilda behov.	Efterfrågan på boenden för personer med särskilda behov är i dagsläget högre än tillgången på de samma.
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	Genom krav på bland annat energieffektivitet vid nybyggnationer och renoveringar bidrar nämnden till en minskad klimatbelastning och minskade kostnader.	Ytterligare åtgärder för att brett implementera bland annat programmet för hållbar utveckling.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<p>Nettokostnadsavvikelsen för vård och omsorg har minskat mellan åren från 2020 till 2021 med 42 mnkr.</p> <p>Under 2021 gjordes anpassningar i riktlinjen till att bedöma och fatta beslut om stöd för vardera individen i hushållsgemenskap, något som i praktiken implementerades vid årsskiftet 2021/2022. Det får genomslag på vård- och omsorgstaxan, då vardera individen debiteras för sin del av stödet som utförs. Inom omvårdnad förändrades insatserna för ledsagning och social samvaro, till Ledsagning till vårdinrättning och Sociala och fysiska aktiviteter. Med denna ändring blev det mer flexibelt för den enskilde att välja vilken aktivitet som hen mår bra av samt var aktiviteten ska utföras.</p>	<p>Fortsatt arbete med en ekonomi i balans för vård och omsorg och individ- och familjeomsorgen.</p> <p>Örebro kommun, såväl som kommunsverige i stort, står inför kommande demografisk utmaning, som innebär en ökad äldrebefolkning och en ökad försörjningskvot. Det innebär att kommunen behöver utreda och föreslå anpassningar vad gäller arbetssätt och utbud av förändrade eller utökade behov hos målgrupperna.</p> <p>Fortsatt arbete med lokalförsörjningsplanen med bland annat behovet av bostäder med särskild service; Grupp- och servicebostäder och vård- och omsorgsboende.</p>

4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål.

Programnämnd social välfärd har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grundhetsuppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 1

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområdet.

Inom programområdet tillämpas lag om valfrihetssystem (LoV) inom flertalet verksamheter. Idag har Programnämnden tio utförare inom omvårdnadsområdet som godkänts av Programnämnden att bedriva verksamhet i Örebro. I avtalen med utförarna finns ett tydligt medborgar- och behovsorienterat perspektiv i form av individens behov i centrum (IBIC) och Rehabiliterande arbetssätt. IBIC har bland annat visat sig bidra till ett underlättat samarbete mellan professionella, mer träffsäkra insatser samt tydlighet i vilket stöd individen är i behov av. Utöver uppvisas även ökad självständighet och delaktighet hos personer som får stöd.¹ För att få en sammanhållen omvårdnad ställs också krav på att omvårdnadsutförarna ska ansvara för att besvara trygghetslarm.

Sedan 2014 kan även medborgare med beslut om daglig verksamhet enligt LSS välja utförare och har därmed en möjlighet att påverka utförandet och inriktningen av insatsen. Programnämnden har idag fyra utförare inom daglig verksamhet.

Inom vård- och omsorgsboende finns i dagsläget två upphandlade boenden. Kommunen tog över driften av Berggården fr o m 16 maj från Humana samtidigt som Programnämnden går in och finansierar ett antal tillfälliga kvalitetshöjande insatser på boendet.

En ny gruppboende byggdes i Vintrosa under 2021. Verksamheten upphandlades och Programnämnden beslutade att tilldela den till Humana LSS Sverige AB. Tilldelningsbeslutet överklagades dock. Förseningen som överprövningen innebar resulterade i att upphandlingen avbröts. För att verksamheten ändå skulle kunna starta i samband med att gruppboendet stod klar, togs driften av gruppboendet över i egen regi. Servicemottagarna flyttade in i början av året.

För tjänsteområden där medborgaren kan välja mellan olika utförare har Programnämnden ett uppföljningsansvar där syftet är att säkerställa att de krav som kommunen ställer på verksamheten efterlevs. Ytterligare ett syfte med uppföljningarna är att tillgodose allmänhetens insyn i verksamheterna. Hittills under 2022 har nio kvalitetsuppföljningar genomförts där rapporter publicerats på Örebro kommuns hemsida.

Under 2021 färdigställdes en utredning om förutsättningarna för att skapa ett träningsboende i kommunen. Syftet med utredningen var att se på för- och nackdelar med att inrätta en särskild boendeform eller insats där unga vuxna ges möjlighet till

¹ Vård- och omsorgsanlys (2021). *Effekten av IBIC. En utvärdering av arbetssättet Individens behov i centrum i socialtjänsten.*

färdighetsträning för att kunna leva mer självständigt. Utredningen resulterade i att Förvaltningen för sociala insatser och Myndighetsverksamheten arbetar tillsammans för att genom verksamhetsutveckling förbättra möjligheterna till färdighetsträning inom befintlig verksamhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kultur- och fritidslivet i Örebro kommun ska vara tillgängligt för alla

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområdet.

Under året har det genomförts ett samlat arbete tillsammans med Region Örebro län för att se över regionens och länets kommuners behov av kompetensutveckling, tillgång till kompetensutvecklingsinsatser och intresse för samverkan mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner inom vård- och omsorgsområdet. Utredningen, med rekommendationer och plan för fortsatt arbete inom området är färdig och beräknas fastställas hösten 2022. I förlängningen förväntas arbetet att leda till ökad kvalitet och ökade förutsättningar att kunna attrahera, rekrytera, behålla och vidareutbilda personal inom programområdet.

Inom ramen för omställningen till Nära Vård pågår för övrigt en rad olika utvecklingsarbeten där kommunen samarbetar med Region Örebro län och med länets övriga kommuner. Bland annat pågår utredning av mellanvårdsformer och arbete med ny överenskommelse om Hälso- och sjukvården i länet.

KF/KS inriktning/åtagande

- Stödet till civilsamhället ska stärkas. Kommunens verksamheter ska tillsammans med det civila samhället och andra aktörer hitta nya former för samverkan i arbetet för ökad gemenskap och inkludering.

PN:s konkretisering

- **Fördela föreningsbidrag för att tillgängliggöra särskilda förebyggande sociala aktiviteter, samt stödja integrationsfrämjande arbete.**

Programnämnd social välfärd har ett föreningsutskott som fördelar föreningsbidrag till föreningar med social karaktär där flera av föreningarna arbetar förebyggande med sociala aktiviteter och kurser. Beslut om föreningsbidrag är en uppgift som Programnämnden har delegerat till föreningsutskottet. Endast om föreningsutskottet inte är helt enigt ska beslut om föreningsbidrag fattas av Programnämnden. Uppföljningen görs helt och hållet av föreningsutskottet. När det gäller ansökningar om utvecklingsstöd bereder föreningsutskottet dessa och ger förslag till Programnämnden som fattar beslut. I huvudsak bereder Föreningsutskottet ansökningar om utvecklingsstöd löpande och beslutar en gång vart tredje år om föreningsbidrag. Beviljade föreningsbidrag följs upp en gång om året.

KF/KS inriktning/åtagande

- Örebro kommun ska stödja och tillvarata det civila samhället och dess aktörer i deras integrationsfrämjande arbete för att stärka språk och sociala kontakter såväl som fysisk och psykisk hälsa.

PN:s konkretisering

- **Tillsammans med det civila samhället och andra aktörer fortsätta verka för ökad gemenskap och inkludering, exempelvis genom Stadsmissionen, Kvinnohuset och Bostad först.**

Programnämnd social välfärd har sedan flertalet år tillbaka avtal med Kvinnohuset i Örebro, som driver skyddat boende. Där tas våldsutsatta kvinnor och deras barn emot, när hemmet inte är en trygg plats. Från och med 2022 utökades avtalet med bemanning på helger och kvällar samt kvalificerat samtalsstöd. Den ökade finansieringen motsvarar 2,5 mnkr från Programnämnden, där delen för samtalsstödet uppgår till 1,5 miljoner per år.

Kvinnohuset är en ideell förening som erbjuder professionellt stöd till kvinnor som är eller har varit utsatta för våld i nära relation, sexuella övergrepp samt hedersrelaterat våld och förtryck. Kvinnohuset erbjuder också konsultation till professionella och föreläsningar utifrån våld i nära relation.

Programnämnden har även avtal med Verdandi om Bostad först. Avtalet är i form av ett idéburet offentligt partnerskap (IOP). Syftet med Bostad först är att verka för att minska hemlösheten i kommunen och därmed bidra till att uppnå nollvisionsmålet. Bostad Först vänder sig till personer i långvarig hemlöshet och utanförskap samt personer som provat boendekedjan vid flertal tillfällen men inte kommit vidare till eget boende. Modellen går ut på att först ge den hemlösa en bostad och därefter ta itu med andra problem. Bostad först startade som ett projekt 2013 och verksamheten drivs sedan 2016 inom ramen för ett IOP.

KF/KS inriktning/åtagande

- Skapa förutsättningar för språkutbildning inom kommunala verksamheter för anställd personal samt för att möjliggöra anställningar inom välfärdsverksamheter.

PN:s konkretisering

- **Skapa förutsättningar för språkutbildning inom Programområde social välfärd.**

Vård- och omsorgsförvaltningen har i samarbete med FUFA skapat en språksatsning som går ut på att medarbetare ska kunna studera svenska på grundskolenivå, en dag per vecka på arbetstid. Utbildningen förväntas pågå mellan 1–2 år. Lärarresurs finansieras av riktade statsbidrag till vård och omsorg och är anställd av FUFA. Det kommer att erbjudas 70 utbildningsplatser per år med start i september 2022. Satsningen pågår till juni 2024.

KF/KS inriktning/åtagande

- Den kommunala servicen på landsbygden ska öka.

PN:s konkretisering

- **Säkerställa att det finns sociala välfärdsverksamheter på landsbygden.**

Lokaler och bostäder för verksamheter inom Social välfärd byggs och planeras också på landsbygden. Exempelvis har gruppboendestäder byggts i Gällersta gryt och Vintrosa. Vidare pågår renovering och ombyggnation av vård- och omsorgsboendet Askenäs i Odensbacken.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 1	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	K 92 M 93 T 92	-	K 87 M 90 T 88	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	K 86 M 79 T 84	-	K 72 M 73 T 72	Öka
Andel nöjda med inflytande och delaktighet, LSS, helhetsbedömning samtliga utförare (%)	K 74 M 76 T 75	-	-	Öka

Kommentarer till indikatorernas prognos

Resultaten på ovanstående indikatorer kommer från årliga nationella brukarundersökningar som Socialstyrelsen genomför. 2021 genomfördes inte någon brukarundersökning p. g. a. rådande pandemi. Resultaten för 2022 publicerades vecka 25, därav kan utfallet för innevarande år presenteras.

Brukarundersökningen visar bland annat på att det är svårare att träffa läkare eller få kontakt med omsorgspersonalen och ökad ensamhet. Det är tre av flera områden som försämrats när Socialstyrelsen frågat de som bor på särskilt boende för äldre eller har hemtjänst om deras upplevelser. Dessutom visar årets undersökning riktad till verksamheterna att utbildningsnivån blivit lägre inom äldreomsorgen.

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 2

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Måluppfyllelsen i skolan ska öka

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar eleven till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområdet.

För att ge utförarna förutsättningar att utföra sitt uppdrag med god kvalitet erbjuder kommunen olika forum och modeller för samverkan och dialog. Kommunen introducerar och utbildar också nya utförare och medarbetare. Kommunen har även ett informationsansvar där enhetlig information ges till samtliga utförare samtidigt, för att ge lika förutsättningar gällande utförandet av uppdraget.

Medicinskt ansvariga är en viktig stödfunktion inom samtliga samverkansdelar för att säkerställa kvaliteten inom uppdrag som rör hälso- och sjukvård.

Programnämnden har även rekvirerat statliga medel för det pågående äldreomsorgslyftet med syftet att höja kompetensen inom vård och omsorg om äldre hos såväl personal som första linjens chefer. Äldreomsorgslyftet ska stärka kompetensen inom vård och omsorg genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid för att stärka kompetensen hos dem.

KF/KS inriktning/åtagande

- Individer i behov av stöd ska mötas upp med tidiga insatser.

PN:s konkretisering

- **Ge förutsättningar för exempelvis familjecentraler och förebyggande insatser inom äldreomsorgen, samt stöd genom exempelvis föreningsbidrag och avtal.**

Varbergas familjecentral ska få nya lokaler p. g. a. stadsdelsomvandlingen som sker i Varberga. Det kommer innebära ett lyft för denna redan välbesökta verksamhet, vilket förhoppningsvis skapar större möjlighet att upptäcka och erbjuda tidiga insatser där behov finns.

KF/KS inriktning/åtagande

- För att bättre kunna möta behoven hos individer ska alla berörda parter (verksamheter, nämnder, bolag och externa aktörer) samverka med varandra för individens bästa.

PN:s konkretisering

- **Arbeta strategiskt med kompetensförsörjning, exempelvis genom att vidareutveckla befintlig personal och arbeta för att göra Vård- och omsorgsprogrammet mer attraktivt genom samverkan i Vård- och omsorgscollege.**

Vård- och omsorgsförvaltningen och Förvaltningen för sociala insatser är aktiva i Vård- och omsorgscollege regionalt. En stor del av arbetet i Vård- och omsorgscollege regionalt har prioriterats till att ta fram en marknadsföringsstrategi. Filmer för olika målgrupper har producerats och hur de ska användas är en aktivitet att arbeta vidare med till hösten. Filmerna syftar till att skapa intresse för vårddykena och fördelar med Sveriges vanligaste jobb.

Vård- och omsorgsförvaltningen och Förvaltningen för sociala insatser har startat upp ett samarbete för att hitta en gemensam process för korttids- och sommarbemanning. Förvaltningarna har samma rekryteringsgrund och behöver med gemensam kraft axla utmaningar och kompetensförsörja verksamheterna. Bemanningsprocessen ska bli gemensam och utgå från samma principer. Det ska vara möjligt som medarbetare att arbeta i flera verksamheter om så önskas.

KF/KS inriktning/åtagande

- Systematiskt arbete för god dialog med det lokala och regionala näringslivet i syfte att stärka samarbetet kring hållbar tillväxt och kompetensförsörjningsfrågor.

PN:s konkretisering

- **Exempelvis genom att bjuda in de privata aktörerna att ta del av kommunens utbildningsinsatser.**

För att ge utförare inom välfärdssektorn förutsättningar att utföra sitt uppdrag med god kvalitet erbjuder kommunen olika forum och modeller för samverkan, dialog och kompetensutveckling. Kommunen har även ett informationsansvar vilket innebär att enhetlig information förmedlas samtidigt, för att ge lika förutsättningar gällande utförandet av uppdrag. Utöver har kommunen introducerat och utbildat nya utförare och medarbetare. Bland annat har utförare erbjudits information och workshops gällande förändrade riktlinjer och ersättningsmodeller. Detta har skett i samverkan med viktiga funktioner såsom biståndshandläggare, economicontrollers och medicinskt ansvariga.

Genom att kommunen även har ett uppföljningsansvar för utförare inom ramen för konkurrensutsatt verksamhet enligt Lov och LOU används resultaten från uppföljningar systematiskt i arbetet med utvecklingen av krav i avtal och överenskommelser i syfte att säkerställa en god kvalitet för kommunens invånare.

Även detta år har Programnämnden rekvirerat statliga medel inom ramen för äldreomsorgslyftet i syfte att höja kompetensen hos medarbetare inom vård och omsorg. Möjligheten till kompetensutveckling ges till medarbetare inom både kommunal och privat regi. De kompetenshöjande insatserna består av olika former av utbildningar såsom vårdbiträde, validering till undersköterska samt vidareutbildning för befintliga undersköterskor.

Arbetet med att införa Nära vård genom att implementera Rehabiliterande arbetssätt och personcentrerad vård i samtliga verksamheter som utför uppdrag åt Programnämnden har påbörjats genom olika typer av informations- och kompetensutvecklingsinsatser.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 2	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Brugarbedömning hemtjänst äldreomsorg – fick välja utförare, andel (%)	K 79 M 77 T 78	-	K 71 M 73 T 72	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				
Indikatorn mäter andelen äldre som uppgett att de fick välja utförare av hemtjänst och avser att belysa Programnämndens arbete med att det finns ett utbud av välfärdstjänster samt att det finns goda förutsättningar för fler företag/utförare inom området. Resultaten för 2022 publicerades vecka 25, därav kan utfallet för innevarande år presenteras.				

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 3

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kvaliteten inom vård och omsorg ska vara hög och bemanningen ska öka.
Antalet olika personer som besöker varje omsorgstagare inom hemvården ska minska

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområdet.

Till år 2021 höjde Programnämnden ersättningen i ersättningsmodellen för belagda platser inom vård- och omsorgsboendena, för att på så vis möjliggöra en ökad personalbemanning. Denna satsning har fortsatt 2022.

I juni fattade Socialstyrelsen beslut om att bevilja Örebro kommun ett av de två prestationsbaserade statsbidrag då Örebro kommun uppvisade en redan god sjuksköterskebemanning på särskilt boende inom vård och omsorg. Statsbidraget motsvarar 15,5 mnkr och kommer att finansiera bland annat ökad bemanning på Tullhuset och en kvalitetsutvecklare inom hälso- och sjukvård med sjuksköterskekompetens.

Vård- och omsorgsförvaltningen har också anställt en medicinsk strateg på halvtid för att öka den medicinska kompetensen inom vården och omsorgen av äldre.

Myndighetsverksamheten inom Kommunstyrelseförvaltningen arbetar systematiskt med att säkerställa och rättssäkra processer i syfte att medborgaren ska få det stöd hen är i behov av, att krav som ställs på utförare ska vara tydliga, att rätt avgifter ska debiteras medborgaren och rätt ersättning betalas ut till utföraren. Systematiken innebär att ständigt arbeta med ett förbättringsarbete i form av uppföljning med målsättningen om högre kvalitet för alla medborgare.

Utöver ovanstående pågår flera utvecklingsaktiviteter i digitaliseringens tecken, med syftet att utveckla kvaliteten inom vård- och omsorgsområdet. Automatiseringar av processer fortsätter att utvecklas för att effektivisera arbetsmoment inom framför allt myndighetsutövningen för att därmed kunna frigöra tid till mer kvalitativa insatser.

Programnämnden har sökt och fått beviljat riktat statsbidrag från Socialstyrelsen för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg. Syftet med statsbidraget är att fortsätta utvecklingsprojektet heltidsresan fram till och med 2024. Vård- och omsorgsförvaltningen har haft ekonomiska utmaningar som gjort att det varit svårt att prioritera och komma vidare i arbetet. Sedan 2019 har verksamheten kommit i gång med ett mer strukturerat arbetssätt och är nu i en implementeringsfas. Genom statsbidraget skapas förutsättningar för chefer och medarbetare att arbeta på enhetsnivå med arbetsmiljön. Olika stödfunktioner i organisationen behövs byggas upp som kan stödja chefer och administrativ personal med implementering och arbeta för att nå hållbara arbetssätt.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår ifrån individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande och rehabiliterande insatser, samt förebyggande arbete

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområdet.

Nära vård är en nationell omställning i hela välfärden som innebär att flytta vård, hälsa, omsorg och stöd närmare invånarna.

I region Örebro län har Regional utveckling (Välfärd och folkhälsa) ett samordnande uppdrag. De leder även vissa länsövergripande aktiviteter, såsom ny överenskommelse för sjukvård i hemmet och samverkan för kompetensförsörjning. Länet kommuner och Regionens hälso- och sjukvård har antagit en gemensam målbild och nu pågår arbetet att sätta en färdplan med fokus på tillgänglighet, kontinuitet, samordning och proaktivitet. Färdplanen beräknas bli färdig runt kommande årsskifte. Kommunens arbete med Nära vård kommer också utgå från denna färdplan. I kommunen finns åtta processledare som stödjer omställningen till Nära vård och sedan i maj finns också en lokal styrgrupp.

Arbetet med att implementera IBIC och samordna det med omställningsarbetet Nära vård fortskrider. Det sker bland annat genom återkommande samverkansmöten. Rehabiliterande arbetsätt är sedan årets början en del av och kommunens sätt att arbeta med Nära vård. Under våren har handlingsplan för Rehabiliterande arbetsätt inom Nära vård tagits fram, beslutats och implementeringen påbörjats. Temat för handlingsplanen är tvärprofessionellt samarbete, med målet att skapa hållbara strukturer och former för nära samarbeten utifrån invånarnas behov.

Kommunens arbete med Nära vård har hittills haft stort fokus på olika kompetensutvecklingsaktiviteter såsom information till bland annat nämnder, medverkan i äldreomsorgslyftets utbildningar och workshops angående personcentrerad vård. Ett annat område där många aktiviteter pågår är samverkan, både internt och externt, exempelvis i form av medverkan i nätverk och vårdkedjegruppen.

Under hösten kommer chefer och vissa stödfunktioner att delta i ett ledarforum med workshop. Syftet med dagen är att deltagarna går därifrån med en gemensam bild av vad Nära vård är och att hen har identifierat aktiviteter att arbeta vidare med. Det kommer också att erbjudas tematräffar under hösten för alla intresserade medarbetare. Ämnena kommer att vara kända framgångsfaktorer för att lyckas med omställningen, exempelvis personcentrering och tvärprofessionellt samarbete.

Arbetet med kravställning och upphandling av nytt verksamhetssystem för programområdet fortskrider enligt plan, med målet att ha lämplig lösning upphandlad och implementerad till slutet av 2024. Syftet med upphandlingen är att fortsatt säkra informationshanteringen enligt gällande lagrum för att kunna leverera kvalitativa välfärdstjänster till medborgarna i Örebro kommun. En upphandling av denna dignitet kräver en hel del resurser, vilket gör att prioriteringar bland programområdets utvecklingsaktiviteter har behövts göras i allt större utsträckning under året.

Två nya vård- och omsorgsboenden med nya tekniska lösningar öppnade under 2022. Tekniken har medfört utökade möjligheter till individanpassningar så att personal kan möta upp de enskildas behov på bättre sätt. Detta i sin tur medför förändrade arbetssätt och rutiner, ett arbete som kommer fortsätta utvecklas framöver.

Antalet äldre ökar och kommer att kräva fler resurser inom äldreomsorgen. Valfärdsteknik och digitalisering blir viktiga för att lösa denna utmaning, både för att dämpa kostnadsutvecklingen, men i än högre grad öka tryggheten och livskvaliteten för äldre och för de med en funktionsnedsättning genom möjligheten att kunna leverera en individanpassad och jämlik omsorg. För att möta upp detta behov pågår upphandling av trygghetslarm och annan trygghetsskapande teknik för ordinärt boende under hösten 2022, med ambitionen att ha både teknik och nya arbetssätt införda under 2023.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska. Miljöer där barn och unga vistas ska vara fria från narkotika

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun har tillsammans med civilsamhällets aktörer en nollvision mot hemlöshet

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområdet.

Örebro kommun har sedan 2016 ett IOP med föreningen Verdandi i syfte att kunna erbjuda Bostad Först till personer med särskilda behov. Utvärderingen av Bostad Först Örebro av Verdandi visar på att verksamheten resulterar i både humanitära och samhällsekonomiska vinster. Bland annat har flera av de som varit hemlösa i flera år fått ett eget kontrakt, förändrat sin livsstil och gått från arbetslöshet till fast arbete och sysselsättning.²

Nuvarande IOP löper ut den 30 september 2022 och kan inte förlängas ytterligare. Verksamheten ansökte om ett nytt IOP om två år med möjlighet till förlängning med tre år. Verdandi Bostad Först ser ett ökat behov och vill utöka verksamheten till 20 andrahandskontrakt mot nuvarande 10 andrahandskontrakt, samt kunna ha tillgång till ersättare vid sjukdom och semester. Verksamheten ansökte därför om en utökning utifrån nuvarande IOP för ytterligare en tjänst. Verdandi Bostad Först har nu fyra personer anställda, en verksamhetsledare och tre vägledare. Programnämnden beslutade på sammanträdet 1 september att teckna nytt IOP med Verdandi.

² Aronsson, P. (2015). *Bostad Först. Örebromodellen*.

KF/KS inriktning/åtagande

- Möjliggöra för fler trygghetsboenden och platser på vård- och omsorgsboenden och ett koncept ska tas fram avseende kommunens stöd vid upphandling av Trygghetsboenden/Seniorboenden.

PN:s konkretisering

- **I Lokal- och bostadsförsörjningsplanen med Investeringsplan ska behov av trygghetsboenden och platser på vård- och omsorgsboenden beskrivas.**

Ett arbete har gjorts för att kvalitetssäkra den platsprognos som årligen görs med hjälp av resultatet från Kostnad Per Brukare (KPB). Bedömningen är att modellen ger en bra grund för att bedöma det framtida behovet av permanenta platser på vård- och omsorgsboende.

Prognosen för behovet av vård- och omsorgsboendeplatser är gjord utifrån 2021 års konsumtion av dygn med reviderad befolkningsprognos för 2022 och framåt, planerad utbyggnad och bedömt behov av ökade vård- och omsorgsboendeplatser utifrån befolkningsprognosen.

Platsprognosen sträcker sig till 2030 och redovisar behov av 405 nya platser på vård- och omsorgsboende. Det ställer höga krav på en välplanerad byggprocess där kostnads-effektiva lösningar kan användas. För att kunna påbörja byggprocessen behövs en lämplig tomt i storleken 10 000 kvm, vilket krävs för större vård- och omsorgsboende och det kan ta tid att hitta en sådan tomt.

I Örebro kommun finns fyra trygghetsboenden med totalt ca 200 lägenheter. Kön till trygghetsbostäder i Örebro kommun är lång. Med nuvarande regelverk får individer ställa sig i kö året när denne eller annan person i hushållet fyller 70 år. Inflyttning får ske först året när individen fyller 75 år. En individ kan ställa sig i kö till önskad adress och önskad storlek på lägenhet. Nuvarande regelverk kring ålder samt hantering av den preciserade kön har bidragit till att kön är administrativt svårhanterlig med mycket manuell hantering och belastar såväl hyresadministrationen på Lokalförsörjningsenheten, som fastighetsförvaltare på Mark enheten och aktivitetssamordnarna på nuvarande trygghetsboenden.

Bemanningen av aktivitetssamordnare på dagens trygghetsboenden är lägre än tidigare som en följd av effektiviseringskrav 2020. Konsekvensen av dagens bemanning är att kommunen inte kan leva upp till det man utlovar för en trygghetsbostad.

ÖBO har inkommit med förslag på seniorboenden som föreslås att konverteras till trygghetsbostäder. En utredning kring förslagen, nuvarande bemanning av aktivitetssamordnare på befintliga trygghetsbostäder samt översyn av ålderskriteriet pågår. Avsikten är att ta fram förslag på vilka av de föreslagna seniorboendena som är lämpliga att konvertera till trygghetsbostäder, med hänsyn till definition, lokalisering, kostnader mm samt vilken bemanning som anses lämplig för trygghetsboenden med avseende på aktivitetssamordnare och eventuellt förändrat ålderskriterium. I samband med utredningen har behov av förtydligande kring definitionen för trygghetsbostad samt en förenklad/förändrad köhanteringen uppkommit, vilket även omhändertas i utredningen.

KF/KS inriktning/åtagande

- Fler gruppboendestäder ska byggas enligt framtagen standardmodell, fler aktörer ska beredas plats att bygga gruppboendestäder och upphandlingar av platser ska ske.

PN:s konkretisering

- **I Lokal- och bostadsförsörjningsplanen med Investeringsplan ska det anges att fler gruppboendestäder ska byggas enligt den framtagna standardmodellen och att fler aktörer ska beredas plats att bygga gruppboendestäder, samt att upphandlingar av platser ska ske.**

I Lokalförsörjningsplanen tydliggörs behovet av nya grupp- och serviceboendestäder och en nybyggnation av tre gruppboendestäder per år anges i planen. Inför byggnation av ytterligare gruppboendestäder behöver först ett arbete med revidering av funktionsprogrammet ske för att säkerställa att lokalerna blir bra för verksamheten som ska bedrivas och detta arbete pågår.

Upphandling av platser görs. För närvarande har kommunen 64 externa placeringar varav 14 placeringar gjorts under 2022.

KF/KS inriktning/åtagande

- Arbetet för att motverka och bryta människors ofrivilliga ensamhet ska stärkas. Örebro kommun ska i samarbete med andra aktörer och med hänsyn till rådande restriktioner hitta nya metoder för människor att mötas.

PN:s konkretisering

- **Ge förutsättningar till att genomföra sommarvistelse för seniorer och att rekvidrera statsbidrag som gynnar målgruppen.**

Den ofrivilliga ensamheten bland äldre har varit ett utbrett problem en längre tid men har blivit mer påtaglig som följd av coronapandemin. Sommarvistelse för äldre under sommaren är en prioriterad satsning från Programnämnden som ett led att mota ofrivillig ensamhet. Prioriteringen innebär att Hemvårdsnämnden har en förstärkt budget för att genomföra sommarvistelse för seniorer.

Frivillig- och hälsofrämjandeenheten i Hemvårdsnämnden har organiserat och hållit i sommarutflykter under sommarmånaderna. Utbudet har varierat, med resor inklusive övernattnng till Solliden och Hjälmargården och ett antal dagsutflykter, längre och kortare. Variationen har valts för att kunna erbjuda så många seniorer som möjligt ett miljöombyte och meningsfulla aktiviteter under sommaren. Sommarvistelse är en viktig del i det uppsökande arbetet, att knyta kontakter med nya seniorer och kunna erbjuda hälsofrämjande aktiviteter även framåt.

Med stöd av riktat statsbidrag har utökad bemanning på vård- och omsorgsboende och inom korttidsvården för att motverka ensamhet skett. Den utökade bemanningen används till att möjliggöra mer tid för social samvaro genom samtal, promenader, utevistelse och andra aktiviteter både inne och ute.

Satsningen innebär att det finns större möjligheter till både individuella aktiviteter och aktiviteter i grupp för de boende. Den utökade bemanningen kopplat till ensamhet inom äldrepsykiatri ger förutsättningar för utökade insatser i form av samtalsstöd, närhet till personal och ökad trygghet.

Rekvirering, fördelning och nyttjande av det riktade statsbidraget motsvarande 8,2 mnkr förväntas ge positiva effekter för folkhälsa både vad gäller att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom.

KF/KS inriktning/åtagande

- Barnkonventionen och barns rätt att ses som rättighetsbärare ska aktivt implementeras i hela kommunens organisation.

PN:s konkretisering

- **Ge ekonomiska förutsättningar till Familjerättens verksamhet.**

Socialnämnden fullgör de uppgifter som enligt socialtjänstlagen åvilar en socialnämnd i fråga om familjerättsliga frågor. Det gäller Socialnämndens skyldighet att utreda faderskap, att handlägga ärenden som gäller adoption och att utreda frågor kring vårdnad, boende och umgänge.

Under våren 2021 presenterade regeringen propositionen ”ett stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister”. Lagförändringen ska ”stärka barnrättsperspektivet i vårdnadsprocessen, skapa förutsättningar för föräldrar att nå samförstånds lösningar och stärka skyddet för barn som riskerar att fara illa”.

För att klara grunduppdraget och särskilt de ökade krav som ställs i och med lagförändringarna prioriterade Programnämnden i Programplan med budget 2022 att stärka Socialnämndens budget för 4,5 årsarbetare.

Familjerätten har kunnat utöka bemanningen enligt plan, resursförstärkningen var nödvändig för att klara grunduppdraget med de nya lagkraven samt att kunna genomföra nödvändig verksamhetsutveckling. Något som prioriterats högt under våren har varit att klara utredningar inom den lagstadgade tiden om fyra månader. Endast undantagsfall, vid särskilda skäl, har anstånd begärts hos Tingsrätten och beviljats. En annan stor förändring är att informationssamtal numera måste hållas före domstolsprocess, vilket alltså är en helt ny uppgift för Familjerätten. Verksamhetsutveckling pågår och bland annat har enheten satt upp SMART.a mål för familjerätten. Målen handlar om barnsamtal, samarbetsamtal, utredningar och kompetensutveckling. När dessa målsättningar är uppnådda blir nästa steg att formulera mål för bland annat umgängesstöd och sammanhållet stöd.

KF/KS inriktning/åtagande

- Stödet till civilsamhällets aktörer som jobbar mot våld i nära relation ska öka. Samverkan med aktörer som jobbar mot hedersrelaterat våld och förtryck ska förbättras.

PN:s konkretisering

- **Ge stöd till civilsamhällets aktörer som jobbar mot våld i nära relation.**

Programnämnden har sedan flertalet år tillbaka avtal med Kvinnohuset i Örebro. I avtalet ingår det att Kvinnohuset bedriver skyddat boende. Från och med 2022 utökades avtalet med bemanning på helger och kvällar samt att bedriva kvalificerat samtalsstöd. Den utökade finansieringen motsvarar 2,5 mnkr från Programnämnden, där delen för samtalsstöd uppgår till 1,5 mnkr per år. Det nya avtalet gäller i två år framåt och en utvärdering/uppföljning av avtalet kan med fördel startas i början av 2023. Syftet med den ekonomiska utökningen var att ge ökad kvalitet för de som har beslut om skyddat boende samt att erbjuda kvalificerat samtalsstöd med öppen ingång.

KF/KS inriktning/åtagande

- Förstärka arbetet som leder till att fler personer kan lämna en kriminell livsstil.

PN:s konkretisering

- **Ge förutsättningar till arbete som leder till att fler personer kan lämna en kriminell livsstil, exempelvis genom föreningsbidrag.**

Föreningen Fenix får föreningsbidrag från Programnämnden uppgående till 470 tkr per år. Föreningen är en ideell kamratförening med syfte att hjälpa och stödja beroende och kriminella som tagit ett beslut att göra en livsstilsförändring i riktningen att hitta tillbaka till samhället och ett liv fritt från droger och utanförskap. Föreningen driver även ett skyddat och kontrollerat boende i egen fastighet, tillsynsboende i hyrda lägenheter samt öppenvård i en föreningslokal.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 3	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Målvärde 2022
Andel nöjda med trygghet, FFF, samtliga verksamheter, samtliga utförare (%)	78	-	-	Öka
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet, andel (%)	K 88 M 89 T 89	-	K 87 M 90 T 88	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)	K 90 M 83 T 88	-	K 85 M 87 T 86	Öka
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel nöjda (%)	K 90 M 93 T 91	-	K 87 M 91 T 88	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel nöjda (%)	K 87 M 78 T 84	-	K 76 M 78 T 77	Öka
Antal genomförda individuppföljningar, Sol vård och omsorg	2 292	2 850	2 249	Öka
Antal genomförda individuppföljningar, Sol socialpsykiatri	-	-	188	
Antal genomförda individuppföljningar, LSS	310	175	100	Öka

Kommentarer till indikatorernas prognos

Även här används främst nationella brukarundersökningar som källa för indikatorerna. Resultaten för 2022 publicerades vecka 25, därav kan utfallet för innevarande år presenteras. För antalet genomförda individuppföljningar avser kolumn ”Utfall 2022” däremot prognosen för 2022.

Statistik för LSS och socialpsykiatri anger antal individer. För vård och omsorg anges antal uppföljningar (uppföljning kan ha gjorts flera gånger för en individ). Inom LSS och socialpsykiatri har individuppföljningsrutinen inte kunnat genomföras fullt ut på grund av resursbrist första halvan av året. Under oktober väntas de nyrekryterade vara på plats. Även äskan om resurser har gjorts för att utöka antalet handläggare och bättre kunna möta de krav som finns på uppföljning.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 4

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommunens invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Genomföra insatser och fortsätta utveckla ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområdet.

Programnämndens bidrag till målområdet består främst av arbete kopplat till nämndens grunduppdrag om lokalförsörjningsplanering inom programområdet. Arbetet bedrivs långsiktigt och inkluderar kommunens befolkningsprognoser i planen för framtida byggnationer. Lokalernas geografiska placering sker utifrån ett kompletterande perspektiv och lokalernas utformning skapar förutsättningar för trygga och säkra boenden för personer med särskilda behov.

KF/KS inriktning/åtagande

- Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för prismässigt efterfrågade bostäder i hela kommunen.

PN:s konkretisering

- I Lokal- och bostadsförsörjningsplanen med Investeringsplan beskrivs behov av prismässigt efterfrågade bostäder med särskilt service.

Nybyggnation av gruppboende i form av standardmodell som kommunen skapat ger kommunen möjlighet att bygga mer kostnadseffektiva lokaler och bostäder.

I och med de nya reglerna för investeringsstöd vid nybyggnation av bostäder ges kommunen erbjudande om att hyra 12,5 procent av bostäderna i nybyggnation eller i fastighetsägarens befintliga hyresrätter. Investeringsstödet ska bidra till att hålla nere

hyrorna i nyproduktion och kommunen har valt att tacka ja till erbjudandet om att hyra en del bostäder. På så sätt hyr kommunen bostäder utspritt i staden och till mer rimlig hyra än vid vanlig nyproduktion.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Beläggningsgrad, vård- och omsorgsboende, permanent respektive korttid, samlat värde för programområdet (%)	96,4	97,3	97,4	Öka
Beläggningsgrad, bostad med särskild service, LSS, samlat värde för programområdet (%)	99,7	-	99,0	I nivå
Brukarbedömning boende särskild service Sol - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	-	K 70 M 76 T 71	-	Öka
Brukarbedömning boendestöd Sol - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	-	-	-	Öka
Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	K 76 M 80 T 77	K 80 M 77 T 77	-	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trivs med rum/lägenhet, andel (%)	K 73 M 61 T 70	-	K 70 M 68 T 70	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				
Sett till helheten över tid så har den pågående pandemin inte påverkat beläggningsgraden inom programområdet i någon större utsträckning. Beläggningsgraden är därför på en fortsatt hög nivå.				
För indikatorerna kopplade till hur personen trivs i sitt hem befinner sig Örebro kommuns resultat bland de kommuner som ligger i mitten av skalan och utrymme för förbättring finns därför.				

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 5

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av ny förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka andelen förnybar energi som används, med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska binda samman kommunens grönstruktur samt värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska tydliggöra vad som krävs och arbeta för att uppnå miljömässig och organisatorisk motståndskraft för att de mest sannolika extrema väderhändelserna och ett förändrat klimat

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområdet.

Precis som inom målområde fyra består Programrådets bidrag till målområde fem främst av nämndens arbete med lokalförsörjningsplanering inom programområdet. Genom krav på bland annat energieffektivitet vid nybyggnationer och renoveringar bidrar nämnden till en minskad klimatbelastning och minskade kostnader.

Målen angående vatten och grönstruktur bedöms inte som relevanta för nämnden då detta inte ligger inom ramen för nämndens uppdrag.

KF/KS inriktning/åtagande

- Arbeta för bred implementering av programmet för hållbar utveckling och inkludering av 2030 målen i ordinarie styrning, ledning och verksamhetsuppföljning. Örebro kommun ska också skapa förutsättningar för bildning för hållbar utveckling med kunskapslyft och kompetensutveckling inom kommunkoncernen.

PN:s konkretisering

- Arbeta för bred implementering av programmet för hållbar utveckling och inkludering av 2030 målen i ordinarie styrning, ledning och verksamhetsuppföljning för Programområde social välfärd.

KF/KS inriktning/åtagande

- Örebro kommun ska se över och tydliggöra förutsättningarna för livsmedelsförsörjning utifrån globala och nationella störningar i produktion och leverans, samt skapa förutsättningar för en god samverkan inom kommunen och mellan samhällets aktörer avseende hållbar livsmedelsförsörjning.

PN:s konkretisering

- **Bidrag till en god samverkan inom kommunen och mellan samhällets aktörer avseende hållbar livsmedelsförsörjning.**

Prognos för indikatorer

Programnämnden saknar indikatorer inom målområde 5.

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 6

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Nämnder och styrelser i kommunen ska säkerställa hög budgetföljsamhet

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta nämndövergripande för att nå högsta möjliga resursnytta

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområdet.

Nettokostnadsavvikelse, mnkr	2020	2021
Äldresomsorg	170	128
LSS	-28	-36
Individ och familjeomorg	88	73

Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Resultat över 0 indikerar högst kostnadsläge p. g. a. hög ambitionsnivå och/eller låg effektivitet.

Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorg har minskat från 2020 till 2021 med 42 mnkr, vilket till största del förklaras av följande åtgärder som har påverkat kostnadsutvecklingen för äldreomsorgen:

- arbetet inom Strukturförändringsprogrammet inom den kommunala hemvården med målet en ekonomi i balans till ingången av 2022,
- borttagande av service utan biståndsbedömning,
- ny ersättningsmodell för omvårdnad från och med november 2020 med behovsnivåer och med bonusersättning till utföraren när omvårdnadsbehovet minskar för brukaren/individen som ersätter tidigare ersättning med konsumtionsdrivande ”utförd tid”.

Även andra förändringar har bidragit till den förbättrade kostnadsutvecklingen, som exempelvis borttagande av larmgrupp, förändrad biståndsriktlinje för matjänst och införande av en hyresmodell för vård- och omsorgsboende.

Nettokostnadsavvikelsen för LSS ligger fortsatt under statistiskt förväntad. Förklaringen till det är delvis att nya grupp- och servicebostäder som öppnade 2021 inte får helårseffekt förrän 2022. För bostäder med särskild service, LSS, är den genomsnittliga väntetiden över 300 dagar och inflödet av individer med myndighetsbeslut har de senaste åren också varit högre än antalet verkställda beslut. Att inte verkställa besluten i tid innebär att individen inte får den insats hen har rätt till och att Programnämnden kan få vite för varje sent verkställt beslut. För att hantera den befintliga kön behövs det byggas minst tre grupp- eller servicebostäder per år.

För individ- och familjeomsorg inklusive försörjningsstöd har nettokostnadsavvikelsen minskat, men ligger fortsatt över statistiskt förväntad. Det finns fortfarande ekonomiska utmaningar med de externa och vård- och behandlingskostnaderna inom individ- och familjeomsorgen.

En viktig del i arbetet med en hållbar ekonomi på lång sikt är Rehabiliterande arbetsätt och det är där viktigt att det finns balans och samordning mellan de ekonomiska ersättningsmodellerna och andra komponenter som exempelvis biståndsbedömning, förfrågningsunderlag samt taxor och avgifter.

Årets andra helårsprognos visar på underskott med -51,2 mnkr i jämförelse med budget, det motsvarar 1 procents avvikelse. Årets helårsprognos är en försämring i jämförelse med 2021 motsvarande 49,9 mnkr.

För Programnämndens egen verksamhet visar helårsprognosen på överskott med 44,8 mnkr och i jämförelse med 2021 är det en försämring med 26,9 mnkr.

Sedan 2020 har Programnämnden kontinuerlig ”Månadsrapport ekonomi” för programområdet som informationsärende. Syftet med rapporten är ge Programnämnden aktuell ekonomisk information under året och att i ett tidigt skede upptäcka ekonomiska avvikelser och är en del i arbetet med en ekonomi i balans. Månadsrapporten är ett komplement till delårsrapport 1 och 2 samt årsberättelse.

Det ekonomiska läget inom programområdet är fortsatt ansträngt och samtliga nämnder inom programområdet behöver fortsatt arbeta med effektiviseringar under året för att förbättra den ekonomiska situationen. Det behöver göras både avseende utbudet av sociala välfärdstjänster och avseende verksamheterna.

KF/KS inriktning/åtagande

- Ta fram en fördjupad analys av befolkningsutvecklingen som speglar trender och långsiktiga konsekvenser för kommunens övergripande planering och kostnadsutveckling.

PN:s konkretisering

- **Integrera information från en fördjupad analys av befolkningsutvecklingen i Lokal- och bostadsförsörjningsplanen med Investeringsplan.**

En fördjupad kommunövergripande analys av befolkningsutvecklingen har ännu inte tagits fram men Programnämnden har för avsikt att integrera informationen när analysen blir tillgänglig.

KF/KS inriktning/åtagande

- Utifrån genomförd befolkningsanalys utveckla välfärden utifrån ökade och / eller förändrade behov.

PN:s konkretisering

- **Utreda och anpassa utbud av sociala välfärdstjänster vid förändrade eller ökade behov.**
 - Förändrad ersättningsmodell service
 - Förändrad riktlinje biståndsbedömning
 - Koppling Rehabiliterande arbetssätt

Örebro kommun, såväl som kommunsverige i stort, står inför kommande geografisk utmaning, som innebär en ökad äldrebefolkning och en ökad försörjningskvot. Det innebär att kommunen behöver utreda och föreslå anpassningar vad gäller arbetssätt och utbud av förändrade eller ökade behov hos målgrupperna.

I slutet av 2020 infördes en ny ersättningsmodell för omvårdnad, där ersättningen inte längre baseras på utförd tid, utan baseras på omsorgsnivåer. Under 2021 gavs i uppdrag att kapa en enhetlig ersättningsmodell även för serviceinsatser och den trädde i kraft 1 september 2022. Syftet med en förändrad ersättningsmodell för service är att ge stöd utifrån individens behov i stället för att främja konsumtion i tid. De nya ersättningsmodellerna för både omvårdnad och service stödjer ett rehabiliterande arbetssätt, det vill säga att individerna fortsätter att utföra det de klarar av på egen hand.

Genom förändringar i styrdokumentet riktlinje för biståndshandläggning påverkas också utbudet av sociala välfärdstjänster. Riktlinjen har uppdaterats under både 2021 och 2022 för att harmonisera med de anpassningar som gjorts i valfrihetssystemen.

Under 2021 gjordes anpassningar i riktlinjen till att bedöma och fatta beslut om stöd för vardera individen i hushållsgemenskap, något som i praktiken implementerades vid årsskiftet 2021/2022. Det får genomslag på vård- och omsorgstaxan, då vardera individen debiteras för sin del av stödet som utförs. Inom omvårdnad förändrades insatserna för ledsagning och social samvaro, till Ledsagning till vårdinrättning och Sociala och fysiska aktiviteter. Med denna ändring blev det mer flexibelt för den enskilde att välja vilken aktivitet som hen mår bra av samt var aktiviteten ska utföras.

Under 2022 förändrades riktlinjen för biståndshandläggning igen, för att stödja den förändrade ersättningsmodellen och där omfattningen av ett biståndsbeslut inte längre beskrivs i timmar utan i behov av frekvens. I riktlinjen gjordes också förtydliganden om vilket utbud som Örebro kommun bedömer inom socialtjänstlagens begrepp skälig levnadsnivå. Ändringen innebär att individer som beviljats stöd i en insats, inte längre ska styras av en timfrekvens, utan att utföraren ska se till att den enskildes behov ska tillgodoses.

KF/KS inriktning/åtagande

- Fortsätta att utvärdera kommunens krishantering och förändrade arbetssätt med anledning av coronapandemin samt skapa stärkt beredskap för pandemier.

PN:s konkretisering

- **Bidra aktivt i det kommunövergripande arbetet kring utvärdering och stärkt beredskap utifrån coronapandemin.**

Någon kommunövergripande utvärdering av kommunens hantering av pandemin och arbetsätt har inte gjorts under 2022 men Programnämnden kommer bidra aktivt om förfrågan kommer.

KF/KS inriktning/åtagande

- Genomföra en jämlikhets- och jämställdhetsanalys av hur Örebro kommuns resurser används för att stärka förutsättningarna för ökad jämlikhet och jämställdhet.

PN: konkretisering

- **Bidra med att genomföra en jämlikhets- och jämställdhetsanalys för Programnämnden vid behov.**

KF/KS inriktning/åtagande

- De ekonomiska, sociala och ekologiska hållbarhetskraven ska ytterligare stärkas i upphandlingsprocessen.

PN: konkretisering

- **Integrera och stärka hållbarhetskraven i Programnämndens upphandlingsprocesser.**

KF/KS inriktning/åtagande

- Formera en ny förvaltningsorganisation som kan ge ett ändamålsenligt stöd till Kommunstyrelsen och de nya nämnderna.

PN: konkretisering

- **Programområde social välfärd bidrar aktivt i arbetet med att ta fram förslag till den nya förvaltningsorganisationen inom det sociala området.**

Ett förslag till ny förvaltningsorganisation har arbetats fram och kommundirektören har beslutat enligt detta. Arbetet med att implementera organisationen pågår nu i kommunen.

KF/KS inriktning/åtagande

- Underlätta för delningsekonomi och återanvändning för verksamheter och medborgare i kommunen

PN:s konkretisering

- **Beakta delningsekonomi och återanvändning för Programnämnden vid exempelvis nybyggnation av särskilda bostäder.**

Inriktningen inte påbörjad.

KF/KS inriktning/åtagande

- Genomföra en översyn av formerna för intraprenader och självstyrande verksamheter inom Örebro kommun, för att stimulera till fler sådana.

PN:s konkretisering

- **Medverka i översynen av formerna för intraprenader och självstyrande verksamheter inom Örebro kommun, genom exempelvis remissvar och intervjuer.**

Programnämnden kommer medverka om förfrågan kommer och processen ger den möjligheten.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 6	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022	Målvärde 2022
Ekonomisk avvikelse, egen verksamhet, mnkr	27,3	71	45	+0
Ekonomisk avvikelse, programområde, mnkr	-50,1	-2	-52	+0
Kommentar till indikatorerna				

5. Programnämnd social välfärds resurser

Analysunderlag – ekonomi.

Programnämnd social välfärd fördelar ekonomiska resurser genom ersättningsmodeller till både kommunala och externa utförare samt genom anslag till verksamheter som inte omfattas av ersättningsmodeller. Ersättningsmodellerna är beslutade av Programnämnd social välfärd.

Ersättningsmodell för Omvårdnad, Service och Mattjänst, Lov

Kommunal utförare i Hemvårdsnämnden och externa utförare inom Lov ersätts med en intäktsbaserad ersättning inom Omvårdnad, Service och Mattjänst. Ersättningen för Omvårdnad kan användas inom ett Rehabiliterande arbetssätt och ersätter 29 nivåer. Ersättningen är uppbyggd av sex olika ersättningsgrunder och ersättningen baserar sig på beviljad behovsnivå. För individer som beviljats insatser för kommunal hälso- och sjukvård, trygghetslarm och avlösning i hemmet utgår en månadsersättning. Den kommunala utföraren erhåller ersättning för det yttersta ansvaret.

Kommunal utförare i Hemvårdsnämnden och externa utförare inom Lov ersätts med en intäktsbaserad ersättning för Serviceinsatser med biståndsbeslut och Mattjänst. Ersättningen baseras på antalet utförda timmar inom Service fram till september och därefter utefter nivåer baserad på individernas bedömda behov. Ersättningen för mattjänst baseras på antalet levererade matlådor. Ersättningen regleras i förfrågningsunderlagen och överenskommelse med kommunal utförare.

Ersättningsmodell Daglig verksamhet, Lov

Kommunal utförare i Funktionsstödsnämnden samt extern utförare inom Lov, ersätts per närvarodag, förfrågningsunderlaget hanterar gällande styrprinciper. Faktiskt närvaro följs varje månad och efter denna görs en automatiserad kontroll av ersättningen efter de regler som gäller i förfrågningsunderlaget. Faktisk närvaro styr även utbetalningen av Habiliteringsersättning till individen med Daglig verksamhet.

Ersättningsmodell Grupp och Servicebostad, LSS

Kommunal utförare i Funktionsstödsnämnden ersätts med en intäktsbaserad ersättning för belagda dygn. Ersättningen utgår från en individuell stödbehovsmätning och i de undantagsfall som stödbehovsmätning inte kan användas görs en särskild utredning om ersättning.

Köp av externa enstaka platser sker enligt upphandlade ramavtal.

Extern utförare ersätts enligt avtal.

Ersättningsmodell Socialpsykiatri

Ersättningsmodell kommer att implementeras under andra halvåret, där kommunal utförare i Funktionsstödsnämnden ersätts för insatser som utförs enligt följande:

- Individer med beslut om särskilt boende ersätts utföraren per dygn efter 8 olika stödbehovsnivåer
- Individer med beslut om boendestöd ersätts utföraren per månad efter 5 olika stödbehovsnivåer
- Individer med beslut om sysselsättning ersätts utföraren per månad med en schablonersättning som är lika hög för samtliga individer oavsett stödbehov
- Individer med beslut om omsorgsinsatser ersätts utföraren efter samma ersättning som den kommunala utföraren inom äldreomsorgen

- Individer med beslut om serviceinsatser har utförd tid räknats om till en ersättning per månad. Ingen utförd tid krävs. Här kan ersättningsnivån justeras om ersättningen för service justeras under året.

Ersättningsmodell Vård- och omsorgsboende

Kommunal utförare i Vårdboendenämnden ersätts med en intäkt för belagda dygn, permanent boende respektive korttidsboende. Ersättningen baserar sig på olika vårdtyngder för de olika inriktningarna. Vårdboendenämnden styr och fördelar sedan vidare till de boendena och enheterna.

Externa utförare ersätts enligt avtal.

Årlig justering av ersättningen och beläggningskrav

Ersättningsnivåerna fastställs årligen av Programnämnd social välfärd. Oftast gäller nya ersättningsnivåer från och med 1 april och beläggningskrav fastställs i samband med Programplan med Budget för aktuellt år.

Riktade statsbidrag

Programnämnden söker de möjliga riktade statsbidrag för programområdet från i huvudsak Socialstyrelsen. Dessa medel ska i regel återrapporteras och användas under innevarande år om inte annat anges.

	Benämning	Belopp, mnkr	Åter-rapportering	Åter-betalning	Kommande år
1	Säkerställa God vård och omsorg av äldre	54,0	X	X	Permanent
2	Motverka ensamhet bland äldre och ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom	8,2	X	X	-
3	Stimulansmedel för Daglig verksamhet och införandet av Habiliteringsersättning	6,2	X	X	2023, 2024
4	Teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus	2,0	X	X	-
5	Äldreomsorgslyftet	22,9	X	X	2023
6	Subventioner av familjehemsplaceringar	1,4	X	X	2023
7	"God och Nära Vård"	6,5	-	-	Beloppet avser både 2022 och 2023

Under våren har Socialstyrelsen beviljat Örebro kommun statsbidrag för prestationsbaserade medel till kommuner som utökat bemanning av sjuksköterskor på särskilt boende motsvarande 15,5 mnkr. Medlen får användas fritt och under perioden 2022 - 2023. Socialstyrelsen beviljade inte Örebro kommun statsbidrag för prestationsbaserade medel i syfte att minska andelen timanställda inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre. För att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg har Socialstyrelsen beviljat Örebro kommun 29,9 mnkr.

Programnämnden har lämnat intresse till Socialstyrelsen att ta del av de två prestationsbaserade statsbidragen för åren 2023.

5.3 Programnämndens resurser

Programområdet social välfärd redovisar en negativ helårsprognos på -51,9 mnkr i avvikelser mot budget, det motsvarar ca 1 procent avvikelse. Helårsprognosen uppvisar en försämring med 50 mnkr jämfört med bokslutet 2021. Året 2021 innehöll omfattande statsbidrag från staten på grund av rådande pandemiläge vilket påverkade resultatet.

5.2 Effektiviseringar

De senaste åren har både Örebro kommun generellt och Programnämnd social välfärd haft behov av att ge effektiviseringskrav till verksamheten för att nå en budget i balans. Inför budget 2022 sker inget generellt effektiviseringskrav till nämnderna från KF/KS. När det gäller Programområde social välfärd finns i Programplan med budget 2022 inget generellt effektiviseringskrav till Driftnämnderna från Programnämnden. Men det finns fortsatt utmaning för en ekonomi i balans för programområdet utifrån Prognos 2 som visar på underskott motsvarande -51,9 mnkr.

5.3 Programnämndens egen verksamhet

Programnämnd social välfärds egen verksamhet visar i delårsbokslutet på överskott motsvarande 61,2 mnkr i jämförelse med budget för samma period, men i delårsutfallet finns tillfälliga avvikelser. Prognos 2 visar på överskott med 44,8 mnkr i jämförelse mot budget. Det är en förbättring mot Prognos 1 med 20,3 mnkr men en försämring mot bokslutet 2021 med 26,3 mnkr.

Verksamhet <i>belopp i tkr</i>	Utfall jan-aug 2022	Budget jan-aug 2022	Budget-Utfall jan-aug 2022	Förbrukn %	Prognos 2 Helår	Prognos 2 Budget	Prognos 2 Budget-Utfall	Budget-Utfall jan-aug 2021	Budget-Utfall Helår 2021
Gemensamt för social välfärd	637	955	318	67%	876	1 432	556	143	221
Bidrag och avtal	13 924	18 627	4 703	75%	24 481	27 941	3 460	1 244	38
Programgemensam verksamhet	-28 509	-22 369	6 140	127%	-33 212	-33 554	-342	7 167	5 791
Regionen gemensamt	-2 281	-2 202	79	104%	-3 403	-3 303	100	-337	1 033
Verksamhetssystem	13 144	19 542	6 398	67%	26 193	29 315	3 122	3 369	3 356
Köpkraft, administration	60 789	60 859	70	100%	88 607	91 289	2 682	-1 061	833
Köp av verksamhet, LoV	338 496	365 605	27 109	93%	522 664	548 407	25 743	44 797	48 951
Vård och omsorgsavgifter	-85 577	-85 519	58	100%	-127 880	-128 278	-398	-1 129	-1 595
Köp boende och personlig assistans	1 275 892	1 295 409	19 517	98%	1 931 485	1 943 113	11 628	20 290	9 352
Särskild avgift IVO, utskrivningsklara USÖ	0	0	0		1 725	0	-1 725	0	0
Statsbidrag	-31 812	-35 000	-3 188	91%	-52 500	-52 500	0	-364	3 138
Nettokostnad	1 554 704	1 615 907	61 203	96%	2 379 036	2 423 862	44 826	74 121	71 117

Köp av verksamhet, LoV <i>belopp i tkr</i>	Utfall jan-aug 2022	Budget jan-aug 2022	Budget-Utfall jan-aug 2022	Förbrukn %	Prognos 2 Helår	Budget Helår 2022	Prognos 2 Budget-Utfall	Budget-Utfall jan-aug 2021	Budget-Utfall Helår 2021
Omvårdnadsinsatser	229 871	244 477	14 606	94%	346 762	366 716	19 954	30 590	40 571
Serviceinsatser	30 091	33 205	3 114	91%	45 941	49 808	3 867	1 539	2 149
Anhörigersättning	201	267	66	75%	292	400	108	52	98
Mattjänst	3 406	4 131	725	82%	4 860	6 197	1 337	1 475	3 159
Daglig verksamhet	75 327	80 857	5 530	93%	120 809	121 286	477	7 280	2 899
Habiliteringsersättning	-399	2 667	3 066	-15%	4 000	4 000	0	3 871	76
Summa köp av verksamhet	338 497	365 604	27 107	93%	522 664	548 407	25 743	44 806	48 951

Köp av boende och personlig assistans <i>belopp i tkr</i>	Utfall jan-aug 2022	Budget jan-aug 2022	Budget - Utfall jan-aug 2022	Förbrukn %	Prognos 2 Helår	Budget Helår 2022	Prognos 2 Budget-Utfall	Budget-Utfall jan-aug 2021	Budget-Utfall Helår 2021
Köp av vård- och omsorgsboende	633 028	658 769	25 741	96%	962 890	988 153	25 263	9 298	6 144
Hyror	108 927	99 095	-9 832	110%	162 655	148 642	-14 013	1 996	4 717
Köp/Sälj av bostäder med särskild service	342 193	338 767	-3 426	101%	515 565	508 151	-7 414	-2 112	-9 837
Köp av socialpsykiatri	87 163	85 963	-1 200	101%	130 075	128 945	-1 130	4 269	955
Köp av Personlig Assistans	104 580	112 815	8 235	93%	160 300	169 222	8 922	6 841	7 375
Summa köp av verksamhet	1 275 891	1 295 409	19 518	98%	1 931 485	1 943 113	11 628	20 291	9 354

Köp inom Lov

Insatser som konkurrensutsatts genom LoV, lagen om valfrihet är i Örebro kommun, omvårdnad, service, mattjänst och daglig verksamhet. Köpkraften visar totalt sett ett prognostiserat överskott med närmare 30 mnkr, och återfinns till största del inom omvårdnad.

Omvårdnadsinsatser

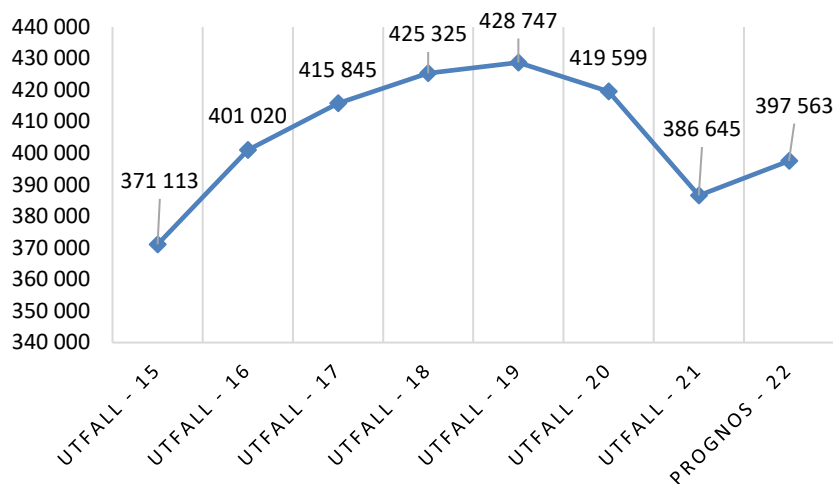
Köpkraften för omvårdnadsinsatser pekar på ett överskott i andra prognosen med ca 20 mnkr. Ersättningen inom LoV omvårdnad baseras på omsorgsbehovet såväl som antalet individer med utförd omsorgsinsats, och för övriga omvårdnadsinsatser baseras den på antalet individer med beviljade insatser. Antal individer med aktiv omsorgsinsats fortsätter att öka med i genomsnitt drygt 5 individer per månad, vilket är strax över nivån av den ökningstakt som fanns precis innan pandemin. Dock sker ökningen från en betydligt lägre nivå, än jämfört med innan coronapandemin.

Antal individer med beslut om delegerad hälso- och sjukvård från sjuksköterska och fysioterapeut har också minskat, men den förändringen bedöms ha grunder snarare i att individer med avslutad insats nu även har avslutats i systemen.

Marknadsandelarna mellan intern och extern utförare sett till antalet individer med omsorgsinsats är fortsatt stabila med 75/25. Antal externa utförare är för närvarande tio stycken.

Grafen nedan visar den sammanlagda kostnadsutvecklingen för insatserna omvårdnad, service och mattjänst under 2015 till och med prognosen för 2022. Sammantaget har förändringarna inneburit att kostnadsutvecklingen över tid kunnat bromsas med nästan 43 mnkr från högsta nivån hittills som uppnåddes under 2018 fram till 2021. Från 2022 har det skett en succesiv ökning men den är från en betydligt lägre nivå. Ökningen beror både på volymer sett till antalet individer och på indexhöjningen som sker årligen.

TOTALA KOSTNADER FÖR OMVÅRDNAD, SERVICE OCH MATTJÄNST 2015-2022

Serviceinsatser

Serviceinsatser visar ett överskott i andra prognosen med nästan 3,9 mnkr. Antalet individer med utförda insatser har ökat och är i genomsnitt 15 fler än innan pandemin. Men ökningen i antal speglar främst förändringar i riktlinje för serviceinsatser, där vardera av individerna i hushållsgemenskap får söka bistånd. Utvecklingen av antalet utförda timmar har i stället en negativ trend, och då utföraren fortfarande ersätts med utförd tid sker en liten minskning i utbetalningarna. Det framgår ingen direkt ökning över antalet individer med utförd serviceinsats, utan överskottet härleds i stället till en något minskad utförandegrad per individ. Ersättningsmodellen för serviceinsatser kommer från september att förändras från utförd tid till ersättning i nivåer, liknande som för omvårdnad. Antalet utförare inom enbart serviceinsatser är för närvarande fyra stycken, men blir inom kort tre.

Mattjänst

Köpkraften för Mattjänst visar på ett prognostiserat överskott med 1,3 mnkr, då efterfrågan fortsätter att minska kopplat till de tidigare förändrade biståndsriktlinjerna. I budgeten för 2022 bedömdes att ytterligare ett utrymme på 4,1 mnkr kunde reduceras inom köpkraften. Utfallet hittills indikerar dock att det finns ytterligare litet utrymme att minska köpkraftens storlek. Antal individer med beviljad och därtill utförd mattjänstinsats har minskat stadigt sedan 2017, men framledes förväntas dock att minskningen planar ut och på sikt stabiliserar sig vid till antalet individer som har beslut enligt riktlinjerna.

Daglig verksamhet

Helårsprognosen för köp av Daglig Verksamhet visar på ett mindre överskott, ca 500 tkr. I budgeten för 2022 fanns medräknat en volymökning på 4,7 mnkr jämfört med 2021, vilket stämmer väl med utfall och prognos. För daglig verksamhet finns ett flertal faktorer som påverkar volym och kostnad, där antalet aktiva deltagare, genomsnittligt antal planerade dagar per deltagare, karensavdrag, andelar heldagar kontra halvdagar och slutligen hur deltagarnas stödbehovsbedömningar varierar över tid påverkar både var för sig och tillsammans. De faktorerna som hittills visat sig annorlunda jämfört med 2021 är främst sett till de genomsnittliga planerade dagar per deltagare, att andelen som deltar

heldagar i stället för halvdagar har ökat, samt ett högre genomsnittligt antal dagar per deltagare. Även karensavdraget har minskat i jämförelse med föregående år och detta är ett tecken på att pandemins effekter på närvaron till stor del är över.

Sett ur ett flersårsperspektiv har kostnaderna för daglig verksamhet beräknats ha ökat med närmare 41 mnkr sedan 2015, vilket förklaras av framför allt fler personer med beviljad insats. Sedan 2015 har ökningen av personer med planerad närvaro ökat med ca 120 personer, vilket ger en genomsnittlig ökning på runt 20–25 deltagare årligen.

Köp av boende, personlig assistans och socialpsykiatri

Köp av verksamhet innehåller köpkraften för Programnämndens samtliga vård- och omsorgsboenden, även de som drivs av externa utförare. Köp av verksamhet innehåller även köpkraft av bostäder med särskild service, personlig assistans, socialpsykiatri samt hyror. Totalt uppgår köpkraften för dessa verksamheter till drygt 1,9 mdr kronor. Prognosen för områdena visar för 2022 ett samlat överskott med närmare 10 mnkr. Inom området finns det dock en stor variation och underskott återfinns inom bostäder med särskild service samt hyror, medan vård- och omsorgsboende och personlig assistans i stället visar på överskott.

Vård- och omsorgsboende

Prognosen för vård- och omsorgsboende indikerar på ett överskott med ca 25 mnkr. Det beror framför allt på den uppskjutna starten av det nya vård- och omsorgsboendet Västerpark. I nuläget beräknas den utgöra runt 14–15 mnkr. På grund av bland annat utmaningarna i att rekrytera personal i tillräcklig utsträckning har öppnandet flyttats fram från en planerad och succesiv uppstart under våren till hösten. Det innebär en stor osäkerhet i helårsprognosen och en ytterligare förändrad tidsplan kan förändra utfallet. Prognosen baseras på ett antagande om att ytterligare en avdelning med 20 platser kan öppna i november månad.

Ytterligare förklaring till överskottet härrör till stängda korttidsplatser på Askenäs, ca 4 mnkr och en helt stängd avdelning på Löwenhjelska, ca 7 mnkr. Det prognostiserade överskottet skulle ha varit ännu större om det inte vore för andra kostnadshöjande faktorer. Programnämnden har under året fått ökade kostnader för köpkraften inom vård- och omsorgsboende, såsom kompensation till driftsnämnden för merkostnader kopplat till renoveringar, där hela avdelningar på Askenäs och Löwenhjelska stängs ner tillfälligt. Boendena har inte fullt ut lyckats kunnat reducera kostnaderna utifrån den minskade beläggningsersättningen och har därför kompenserats via Programnämnden.

Utöver det har Vårdboendenämnden gjort extrasatsning på kvalitetshöjande åtgärder, samt bemanning i samband med övertagande av Berggården, vilket också innebär en merkostnad för köpkraften på 1,1 mnkr. Driften för vård- och omsorgsboendet Berggården har efter beslut i Programnämnd social välfärd tagits över från Humana till kommunens regi. Förändringen trädde i kraft från den 16 maj och det innebär en överflyttning av köpkraft från extern entreprenad till intern utförare.

Beläggningsgraden är ett mått på hur väl bostadsplatserna används, och där räknas de platser med fast beläggningsersättning bort. Beläggningsgraden för permanenta platser för både intern och extern utförare har till och med delår 2 legat strax över nivån (97,89 procent) jämfört med beläggningskravet (97,8 procent). Gällande korttidsplatser har beläggningsgraden totalt sett legat på 92,6 procent, vilket är under beläggningskravet (96,5 procent).

Den totala beläggningsgraden för både permanenta platser, korttidsplatser, intern och extern utförare har under perioden uppgått till 97,5 procent.

Utvecklingen av omsättningen på vård- och omsorgsplatser och av kösituationen har växlat under pandemin, från en hög omsättning och liten efterfrågan, till en situation med relativt låg omsättning och hög efterfrågan av platser, i synnerhet korttidsplatser, och där syns fortsatta effekter under 2022. I samband med att Västerpark kan beläggas fullt ut så kommer det också få stora positiva effekter på kösituationen, detta riskerar dock att bli förskjutet till början av 2023.

Hyror

Köpkraften inom hyror innefattar samtliga kostnader för vård- och omsorgsboenden, grupp- och servicebostäder inom både BMSS och socialpsykiatri, samt enstaka objekt inom Socialtjänsten. Prognosen indikerar ett underskott på runt 14 mnkr, som nästan uteslutande beror på omfattande kostnader för tomhyror (ca 13 mnkr).

Tomhyror utgår när en enskild lägenhet i någon av verksamheterna för tillfället inte är uthyrd. Det stora underskottet i år beror framför allt på tomhyror för de nya boendena Kornellen (ca 2,5 mnkr) och Västerpark (ca 6 mnkr), samt för övriga vård- och omsorgsboendelägenheter och gruppboendelägenheter som står tomma på grund av renoveringar, däribland en hel avdelning på Löwenhjelmiska (ca 1 mnkr) och Rosenlund (ca 1,8 mnkr) eller av andra orsaker. Hyra för vård- och omsorgsboendena påverkas också om lägenheter tillfälligt ställts om till korttidsvård, som i fallet med Kornellen, där en avdelning i nuläget nyttjas till korttid.

Arbete med att säkerställa kvaliteten i de lokalhyresdebiteringar som kommer till Programnämnden från Lokalförsörjningsenheten inleddes under hösten och vintern 2020/2021. Arbetet har lett till att ca 800 tkr i feldebiterade tomhyror kunde krävas åter från Lokalförsörjningsenheten under 2021. Arbetet fortgår löpande, men kostnadseffekterna har minskat, då arbetssätten och kontrollen succesivt förbättras. Hitills för 2022 motsvarar den effekten ca 280 tkr.

Bostäder med särskild service

Köp av Bostad med särskild service innefattar insatser för målgrupperna vuxna och barn/ungdom inom LSS och Socialpsykiatri, avseende insatserna bostad med särskild service, särskilt boende, korttidsboende, korttidsstillsyn och korttidsvistelse. Det innefattar både den interna köpkraften och resursfördelningsmodellen för BMSS, samt externa köp och sälj av platser.

Helårsprognosen för köp av bostäder med särskild service beräknas till ett underskott på sammanlagt 7,4 mnkr. Programnämnd social välfärd har under våren 2022 kunnat verkställa fler köpta platser än vad som tidigare budgeterats inom området, vilket ger ett underskott med ca 2,4 mnkr. Övriga poster inom köp av verksamhet, såsom köp av bostad eller korttidsboende inom SoL, samt köp och sälj av bostad, korttidsvistelse och korttidsstillsyn inom LSS BUV, har mindre över- respektive underskott, nettot visar ett överskott med ca 3,7 mnkr.

Köp av det interna utförandet av bostad med särskild service (grupp- och servicebostad) visar på ett underskott med ca 8,8 mnkr. Det beror bland annat på en överenskommelse för en individ med särskilt utformat stöd. Vi kan även se en generellt sett högre stödbehovsnivå hos de individer som placerats inom de nyöppnade gruppboendena, där det i några fall också inneburit hemtagning av en extern placering. Dessutom har ett par extra servicebostadsplatser kunnat utökas, ur Öbos bestånd.

Trots att många ärenden kunnat verkställas finns alltså fortfarande en kö, på just nu 36 individer, där nästan hälften väntar på plats i servicebostad.

Personlig assistans

Programnämndens köpkraft för personlig assistans innefattar både kostnader för beslutade insatser fattade av Försäkringskassan (20 första timmarna), samt kommunens egna assistansärenden. Prognosen för 2022 visar ett överskott med ca 8,9 mnkr.

Sett till de senaste årens kostnadsutveckling för personlig assistans har den varierat kraftigt, men genomsnittligt har kostnaderna ökat med 6,7 mnkr och totalt ca 43 mnkr (mellan åren 2015 och 2022). Kostnadsutvecklingen mattades av rejält under 2021 och överskottet mot budget var över 7 mnkr, därför har också budgeten för 2022 varit för högt lagd. Till det finns ett flertal faktorer, där bland annat volymökningen under pandemin har varit lägre än tidigare, kommunen har haft lägre kostnader för sjuklöner på grund av att staten gått in med stöd, individer som har fått andra insatser beviljade, exempelvis boende, eller andra fall där ärenden gått över till Försäkringskassan, samt att en del fel- eller överdebiterad ersättning har kunnat återkrävas.

Kostnaderna för de 20 första timmarna (beslut från Försäkringskassan) har planat ut, samtidigt som vi ser större ökning för den av kommunen beslutade assistansen, främst gäller ökningen de privata utförarna.

Överskottet mot budget kan komma väl till pass inför kommande lagändring gällande personlig assistans, ”stärkt rätt till personlig assistans”, som innebär att fler individer kan komma att innefattas av insatsen, och med ökade kostnader för kommunen som följd.

Socialpsykiatri

Prognosen för köp av socialpsykiatriens verksamhet visar på ett mindre underskott, ca 1,1 mnkr. Det beror främst på en högre enskild kostnad för skadegörelse, samt kommande kostnader för kundförluster på förra årets kundfordringar för skadegörelse.

Socialpsykiatrien gick i gång med resursfördelningsmodeller från oktober 2021 och ersätts för varje individ med beslutad insats inom boendestöd, omsorg, service och sysselsättning. För insatser inom boende ersätts utföraren efter belagda dygn. Samtliga insatser förutom sysselsättning är bedömda efter individernas behov.

Inom köpkraften för socialpsykiatrien återfinns vi ett litet underskott för boendestöd, detta beror på ett något större antal individer och även en mindre nivåförskjutning till en högre behovsnivå. Detta vägs dock upp av mindre överskott på flertalet andra områden och poster, så sammantaget tar de ut varandra.

Särskild avgift och utskrivningsklara

Programnämnd social välfärd bär kostnader för särskilda avgifter som döms ut för ej verkställda beslut som rapporterats till IVO. I år bedöms särskilda avgifter hamna på ca 2 mnkr, men det är fortfarande osäkert om kostnaderna hinner komma under året. Programnämnden bär även betalningsansvar för utskrivningsklara från Regionen, där Örebro kommun under våren överskridit det maximala antalet dagar i snitt per utskrivningsklar person. I nuläget uppskattas prognosen till 3 mnkr.

5.4 Driftnämndernas ekonomiska resultat

I nedanstående tabell redovisas förbrukningen för perioden januari till augusti per nämnd inom programområdet. I tabellen redovisas också prognos 2 samt avvikelse mot budget.

Programområde social välfärd belopp i tkr	Utfall jan-aug 2022	Budget jan-aug 2022	Budget-Utfall jan-aug 2022	Förbrukn %	Prognos 2 Helår	Budget Helår 2022	Prognos 2 Budget-Utfall	Budget-Utfall jan-aug 2021	Budget-Utfall Helår 2021
Funktionsstödsnämnd	97 868	87 706	-10 162	112%	157 400	136 960	-20 440	-5 713	-13 118
Socialnämnd	406 343	397 198	-9 145	102%	618 400	607 977	-10 423	-12 054	-17 778
Hemvårdsnämnd	238 062	203 382	-34 680	117%	364 500	316 801	-47 699	-18 143	-38 021
Vårdboendenämnd	30 551	20 317	-10 234	150%	53 100	35 344	-17 756	-3 193	-3 065
Överförmyndarnämnd	12 646	13 902	1 256	91%	19 994	19 594	-400	-1 285	-1 185
Programnämnd social välfärd	1 554 703	1 615 907	61 204	96%	2 379 035	2 423 862	44 827	74 122	71 117
Nettokostnad	2 340 173	2 338 412	-1 761	100%	3 592 429	3 540 538	-51 891	33 734	-2 049
Varav Intraprenader							2 300		
Totalt exkl. Intraprenader							-54 191		
Ingående ackumulerat resultat intraprenader							23 900		
Ianspråktagande ack resultat 2022							-3 900		
Nya underskott							0		
Nya överskott							6 100		
Utgående ackumulerat resultat intraprenader 2022							26 100		
Avvikelse inklusive Ianspråktagande av ack resultat									
Årets avvikelse exkl. Intraprenader							-54 191		
Årets avvikelse Intraprenader (nya över/underskott 2022)							2 300		
Justerad avvikelse inkl. Intraprenadernas över och underskott 2022							-51 891		

Nedan följer en redovisning av nämndernas prognos 2

Funktionsstödsnämnd

Nämnden redovisar en helårsprognos som visar på underskott med 20,5 mnkr i jämförelse med budget. Det är framför allt: Personlig assistans, som har en kvarvarande obalans sedan tidigare år; Grupp och servicebostad som under flera år haft stora effektiviseringsuppdrag och vid årets ingång har en obalans motsvarande 33,5 mnkr och för prognos 2 visar på underskott motsvarande 16,4 mnkr. Även daglig verksamhet prognostiserar underskott motsvarande 4,1 mnkr som har ökade personalkostnader med anledning av nyetablering av ett par enheter. Det är fortsatta utmaningar för Daglig verksamhet att verkställa beslut då verksamheten saknar tillräckligt med ändamålsenliga lokaler. Nämnden hade i början på året höga sjuklönekostnader med en topp i februari för att sedan minska fram till juni, för att sedan öka under juli och augusti.

Det ekonomiska läget har under pandemins tid präglats av försiktighetsprincipen, vilket påverkar ekonomin på både kort och lång sikt när det kommer till de planerade åtgärderna för att nå en ekonomi i balans. Dessa åtgärder tar sin grund i att effektivisera genom utveckling. Detta har förutspåtts men inte kunnat åtgärdas i den omfattning som krävts varpå det konsekvenserna syns av faktorer såsom höga kostnader för sjukfrånvaro och overtid. Förvaltningen riskerar att få ökade kostnader över tid som är direkt kopplade till utvecklingsarbeten som har varit tvungna att skjutas på framtiden eller till viss del saktat ner.

Socialnämnd

Nämnden redovisar en helårsprognos som visar på underskott med 10,4 mnkr. Nämndens verksamheter i egen drift prognostiserar överskott motsvarande 15,4 mnkr medan verksamheten för externa vård- och behandlingskostnader prognostiserar underskott motsvarande 25,2 mnkr.

Följande pågående och planerade åtgärder bedöms ha påverkan på behovet av externa köp och därmed det ekonomiska underskottet.

Balanspost borttagen – tidigare år har nämnden haft en balanspost på 7 mnkr för vakanta tjänster som förväntades balanseras av överskott inom övriga egna verksamheter. Denna balanspost är borttagen och i stället fördelad till verksamheterna för att kunna effektivisera processerna och säkra grundbemanningen inom såväl myndighetsutövningen som det egna utförandet.

Utveckling av familjehemsvården – under våren startade ett omfattande arbete med att utveckla processerna för att rekrytera, stödja och följa upp familjehem med målet att befintliga familjehem väljer att fortsätta med Örebro kommun som uppdragstagare och att nya familjehem ska kunna rekryteras i större utsträckning. Den andra delen av uppdraget är att utreda förutsättningarna för att införa förstärkta familjehem i egen regi. Båda delarna i uppdraget förväntas att ge färre sammanbrott och minska kostnaderna för externa köp, eller i varje fall bromsa den kostnadsökning som skett de senaste åren när andelen externa familjehemsdygn ökar allt mer.

Effektiviseringsuppdrag 2020 – under 2020 påbörjades fyra effektiviseringsuppdrag för att minska nämndens totala kostnader. Åtgärderna är genomförda och arbetssätt justeras löpande för att göra nya arbetssätt effektiva. Framför allt utvecklas fortfarande arbetet med hemtagning av placerade ungdomar. Rekryteringar har skett för att förstärka arbetet och nu läggs fokus på att utveckla mobiliseringen av den unges eget nätverk.

Genomlysande uppdrag – under hösten 2020 gav nämnden förvaltningen i uppdrag att identifiera insatser från Socialnämnden som kan utföras i kommunal respektive extern regi (Soc 1063/2020). Som ett led i detta har uppdragsägarna (fvc/bitr) beslutat att förslag ska tas fram på riktlinjer för biståndsbeslut samt förslag på beställning på/överenskommelse om vilka behov hos medborgarna det egna utförandet ska tillgodose. Riktlinje för biståndsbeslut angående vuxna fastställdes av nämnden hösten 2021 (Soc1018/2021) och en beställning/överenskommelse för motsvarande eget utförande fastställdes av förvaltningschef/biträdande i maj 2022 (Soc 567/2022). I juni fick nämnden ett förslag på fördelning av insatser mellan intern och extern regi, inom vuxenområdet (Soc 617/2022). Förslaget syftar till att skapa långsiktiga och hållbara planeringsförutsättningar för nämndens eget utförande. Förslaget bereds i en bred politisk process. Motsvarande process (ta fram riktlinje, tydliggörande av egenregiutförandets uppdrag, samt bedömning om vilka insatser som lämpar sig för externa köp) pågår nu vad gäller barn och unga.

Hemvårdsnämnd

Nämnden redovisar en helårsprognos som visar på underskott med 47,7 mnkr. Den negativa ekonomiska effekten av covid-19 prognostiseras till -5,7 mnkr och beror i huvudsak på kostnader för skyddsutrustning och basal hygienutrustning samt övertidskostnader kopplat till kohortvård men framför allt beroende på en ansträngd bemanningssituation. Prognosen exklusive uppskattad effekt av covid-19 uppgår därmed till -42,0 mnkr. Från och med april 2022 har omvårdnadspersonal som arbetar natt, enligt kollektivavtal, ett förkortat arbetstidsmått med två timmar per vecka. Den ekonomiska effekten av det beräknas till ca 1,4 mnkr under 2022 och nämnden har inte fått utökat anslag för att täcka denna kostnad.

Korttidssjukfrånvaron mätt i antal dagar per månadsavlönad är för perioden januari-juli 8,4 dagar per anställd vilket är en ökning med 1,3 dagar i jämförelse med 2021. Trots att sjuklönekostnaden hittills under året varit 2,8 mnkr högre än motsvarande period förra året är bokförda nettokostnader (kostnad minus ersättning) endast 0,3 mnkr högre än motsvarande period förra året och det beror i sin helhet på att ersättningen varit 2,5 mnkr högre under januari-augusti 2022.

Totala övertidskostnaden uppgår under januari-augusti till 11,8 mnkr att jämföra med motsvarande period 2021 då kostnaden uppgick till 8,4 mnkr, dvs en ökning med 3,3 mnkr. Det är främst inom LOV-verksamheten och Omvårdnad natt som kostnaden ökat i jämförelse med 2021 och kopplingen till den höga korttidssjukfrånvaron är tydlig.

Den intäktsfinansierade hemvården, LOV, prognostiserar helåret med underskott motsvarande 44,0 mnkr vilket är en förbättring sedan 2021 med 4 mnkr. Pandemin har under början av året haft stor påverkan på möjligheten att arbeta med förändringar kopplat till den höga korttidssjukfrånvaron och därutöver har det varit stora utmaningar vad gäller personalförsörjningen. Under det senaste året har det även varit en stor personalomsättning vad gäller enhetschefer. Det är naturligt att förändringen inte går lika fort framåt när stora delar av förändringsarbetet är genomfört och implementerat i verksamheten och flera delar som kvarstår tar längre tid att arbeta med såsom kulturförändringar och samarbeten över enhetsgränser. Den kommunala hemvården är en verksamhet som arbetat med förändringar under lång tid och detta får också effekter i form av en förändringstrött organisation då arbetet har varit påfrestande både för medarbetare och chefer. Därutöver har bemanningsutmaningar under året (och under hela pandemiperioden) medfört stress och trötthet i organisationen.

Vårdboendenämnd

Nämnden redovisar en helårsprognos som visar på underskott med 17,8 mnkr. Den negativa ekonomiska effekten av covid-19 prognostiseras till -14,9 mnkr och beror i huvudsak på kostnader för skyddsutrustning och basal hygienutrustning samt övertidskostnader kopplat till kohortvård men framför allt beroende på en ansträngd bemanningssituation. Prognosen exklusive uppskattad effekt av covid-19 uppgår till -2,9 mnkr. Fån och med april 2022 har omvårdnadspersonal på natten, enligt kollektivavtal, ett förkortat nattarbetstidsmätt med två timmar per vecka. Den ekonomiska effekten av det beräknas till ca 4 mnkr under 2022 och den interna ersättningsmodellen tar i dagsläget inte hänsyn till detta.

Kostnaden för korttidssjukfrånvaro är fortsatt hög, totalt sett är bokförd nettokostnad (kostnad-ersättning) för januari-augusti 3,3 mnkr högre än motsvarande period 2021. Korttidssjukfrånvaron mätt i antal dagar per månadsavlönad personal uppgår till och med juli till 8,2 dagar och har ökat med 1,7 dagar per anställd, jämfört med motsvarande period 2021.

Höga övertidskostnader januari-augusti jämfört med 2021 i huvudsak kopplat till ansträngd bemanningssituation och mindre del till kohortvård, merkostnaden beräknas till 4,4 mnkr.

Beläggningsgraden för korttidsplatser respektive permanenta platser var per den 31 augusti 107 procent respektive 96 procent.

Överförmyndarnämnd

Nämnden prognostiserar underskott vid årets slut på 0,4 mnkr i jämförelse med budget. Kansliet prognostiserar överskott med 0,2 mnkr. Den största delen av underskottet avser de kostnader som förvaltarenheten förväntas överstiga budget med och som enligt beslut ska belasta Överförmyndarnämndens budget. Detta underskott förväntas uppgå till ca 0,5 mnkr.

Ingående ackumulerat resultat Intraprenader 2022

Intraprenader	Ack resultat	Bokfört resultat	Beräknade ekonomiska effekter covid-19	Justerat resultat exkl effekter av covid-19	Ack resultat exkl effekter av covid-19 innan kontroll 7%-regeln	Utfall beläggningsersättning + ersättning renovering Löwenhjelmiska 2021	7% av utfall beläggningsersättning 2021	Ack resultat efter justering covid-19 och med hänsyn tagen till 7%-regeln Beslut UB 2021
tkr	IB 2021	2021	2021	2021	UB 2021	2021	2021	2021
Demenscentrum (avd väster)	1 575	438	-222	661	2 235	38 762	2 713	2 235
Löwenhjelmiska (avd väster)	2 483	185	-72	256	2 739	32 242	2 257	2 257
Backgården (avd sydväst)	1 683	345	-58	403	2 087	24 182	1 693	1 693
Ängen (avd sydväst)	1 836	-269	-132	-137	1 699	36 067	2 525	1 699
Lindhultsgården (avd sydväst)	1 118	56	-103	159	1 277	16 371	1 146	1 146
Skebäcksgården (avd öster)	2 701	2 673	-76	2 749	5 450	40 193	2 813	2 813
Klosterbacken (avd öster)	2 625	1 914	-542	2 456	5 081	40 334	2 823	2 823
Totalt	14 020	5 343	-1 205	6 548	20 568			14 667

Da budgeten för intäktfinansierade verksamheter är 0 provas ackumulerat överfört resultat mot utfall intäkter.

5.4 Investeringar

Investeringar – inventarier

Nämnd	Prognos 2	Budget	Förbrukat	Avvikelse
Belopp i tkr	2022	2022	%	tkr
Programnämnd	187	187	100%	0
Social nämnd	500	960	52%	460
Hemvårdsnämnd	5 200	2 914	178%	-2 286
Vårdboendenämnd	3 257	3 257	100%	0
Funktionsstödsnämnd	600	1 126	53%	526
Överförmyndarnämnd	0	56	0%	56
Nettokostnad	9 744	8 500	115%	-1 244

Budgeten för inventarier avser utbyte av befintliga inventarier under året i verksamheten.

Myndighetskrav	Prognos 2	Budget	Förbrukat	Avvikelse
Belopp i tkr	2022	2022	%	tkr
Programnämnd	2 000	2 000	100%	0
Nettokostnad	2 000	2 000	100%	0

Inköp av lösa inventarier för att upprätthålla myndighetskrav i verksamhetens lokaler inom programområdet.

Nya vård- och omsorgsboende och gruppboendestäder	Prognos 2	Budget	Förbrukat	Avvikelse
Belopp i tkr	2022	2022	%	tkr
Vårdboenden	25 886	25 886	100%	0
Grupp och serviceboendestäder	450	1 248	36%	798
Nettokostnad	26 336	27 134	97%	798

Utrustning, inköp av lösa inventarier och kallelsealarm till nytt vård- och omsorgsboende Kornellen och Västerpark samt lösa inventarier till grupp- och serviceboendestäder.

6. Fem år i sammandrag

Programnämnden social välfärd har sammanställt de väsentliga nyckeltalen i verksamheten inom programområdet för att ge en bredare bild av uppföljningen. Det som påverkar volymen på efterfrågan av välfärdstjänster är bl. a. befolkningsutvecklingen, åldersstrukturen i kommunen, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Socialtjänstlagen (SoL). Observera att för Vård och omsorg, Individ- och familjeomsorg, exkl. f -stöd samt Överförmyndare avser kolumnen ”Prognos 2022” utfall till och med sista augusti 2022. Detsamma gäller för ”Antal unika personer, stöd till personer med funktionsnedsättning enligt LSS, intern utförare”.

Fem år i sammandrag	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Prognos 2022
Befolkning					
Örebro Kommun, totalt	153 317	155 696	156 381	156 987	157 855
Kvinnor	77 445	79 126	78 785	79 114	79 557
Män	76 241	77 992	77 596	77 873	78 298
Antal 65 – 79 år	20 712	20 991	21 248	21 481	21 582
Antal 80 - 84 år	3 178	3 363	3 648	3 911	4 238
Antal 85 - år	3 553	3 503	3 507	3 540	3 601
LSS					
Antal unika personer, stöd till personer med funktionsnedsättning enligt LSS, intern utförare	1 312	1 369	1 380	1 391	1 399
Andel kvinnor	43	44	42	43	42
Andel män	57	56	58	57	58
Antal Gruppboendestplatser					
Antal Serviceboendestplatser					
Beläggningsgrad, Bostad med Särskild service	98,6	99,9	-	-	99,0
Icke verkställda beslut, Bostad med Särskild Service	26	38	50	30	Minskar
Andel kvinnor	35	37	-	50	-
Andel män	65	63	-	50	-
Vård och omsorg					
Antal unika personer med utförd omvårdnad	1 988	2 050	2 051	2 326	2 368
Antal personer med omfattande omvårdnad, ”Ytterfall”	103	122	120	119	116
Antal permanenta platser, Särskilt boende	1 170	1 211	1 205	1 212	1 242
Antal korttidsplatser	118	133	140	141	130
Beläggningsgrad, Särskilt boende, totalt	98,1	97,4	96,4	97,3	97,4
Icke verkställda beslut, Särskild boende	93	122	61	159	136
Andel kvinnor	73	71	61	68	63
Andel män	27	29	39	32	37
Individ- och familjeomsorg, exkl. f -stöd					
Personer med insats	2 271	2 289	2 246	2 189	1 877
Inledda utredningar	3 753	3 853	4 252	4 089	2 810
Överförmyndare					
Antal ställföreträdarskap	2 175	2 224	2 295	2 418	2 458